

PASSENDE BEOORDELING NATUURBESCHERMINGSWET 1998

Ontwikkeling NVO's Maas tranche 2

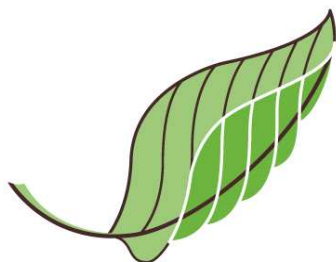
In opdracht van:
LievenceCSO

PASSENDE BEOORDELING
NATUURBESCHERMINGSWET 1998
Ontwikkeling NVO's Maas tranche 2

S. van de Koppel

In opdracht van: LieveenseCSO

Datum: 10 juli 2014

Colofon

© 2014 Natuurbalans - Limes Divergens BV / LievenseCSO

Tekst en samenstelling: S. van de Koppel MSc

Projectleiding: S. van de Koppel MSc

Eindverantwoordelijk: Drs. R.F.M. Krekels

Projectnummer: 14-030

In opdracht van: LievenseCSO

Foto's omslag: S. van de Koppel (ingreeplocatie Pietersplas)

Wijze van citeren: Koppel, S. van de, 2014. Passende Beoordeling Natuurbeschermingswet 1998. Ontwikkeling NVO's Maas tranche 2. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Natuurbalans-Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans-Limes Divergens BV. De opdrachtgever vrijwaart Natuurbalans-Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

INHOUD

1	INLEIDING	5
2	BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP.....	7
2.1	NVO's Maas Tranche 2	7
2.2	Voorselectie ingreeplocaties.....	9
2.3	Beschrijving voorgenomen ingreep.....	17
2.3.1	Inrichtingsvariant	17
2.3.2	Wijze van uitvoering.....	18
2.3.3	Ingreeplocaties	19
3	ONDERZOEKSMETHODE.....	21
3.1	Te onderzoeken soorten en habitats.....	21
3.2	Beschikbare archiefgegevens flora en fauna	21
3.3	Opzet toetsing Natuurbeschermingswet 1998	21
4	TOETSING NATUURBESCHERMINGSWET	23
4.1	Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden.....	23
4.2	Mogelijke effecten op de instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden	27
4.2.1	Sint Pietersberg & Jekerdal (ingreeplocatie Pietersplas en Kleine Weerd)	27
4.2.2	Savelsbos (ingreeplocatie Pietersplas en Kleine Weerd).....	28
4.2.3	Swalmdal (ingreeplocatie Biesweerd/Hansummerweerd).....	30
4.2.4	Leudal (ingreeplocatie Biesweerd/Hansummerweerd).....	33
4.2.5	Maasduinen (ingreeplocatie Lottum en Wellerloo Waarden)	35
4.2.6	Oeffelter Meent (ingreeplocatie Oeffelt – St. Agatha en Milsbeek)	38
4.2.7	Sint Jansberg (ingreeplocatie Oeffelt – St. Agatha en Milsbeek)	40
4.2.8	Uiterwaarden Waal (ingreeplocatie Eiland van Alem)	41
5	CONCLUSIES.....	45
5.1	Consequenties Natuurbeschermingswet.....	45
5.2	Mitigatie	45
5.3	Cumulatie.....	46
6	BRONNEN	47
BIJLAGE 1	INLEIDING IN DE NATUURBESCHERMINGSWET 1998.....	49
BIJLAGE 2	TOETSINGSSCHEMA NATUURBESCHERMINGSWET 1998.....	51
BIJLAGE 3	OEVERONTWERPEN.....	53
BIJLAGE 4	HERINRICHTING BIESWEERD EN BESCHERMING BEVER (KURSTJENS, 2011).....	61
BIJLAGE 5	BEVERBURCHT IN DE BIESWEERD (WILDE & KURSTJENS, 2012)	65

1 INLEIDING

Achtergrond

De werkzaamheden voor de aanleg van Natuur(vriende)lijke oevers langs de Maas, Tranche 2 (NVO2) maken onderdeel uit van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Door de rivierverruimende maatregelen zal een bijdrage geleverd worden aan de hoogwaterveiligheid. De KRW is gericht op de bescherming en zo nodig verbetering van de kwaliteit van het water en bestaat uit chemische en ecologische doelstellingen voor oppervlaktewater.

In het kader van de KRW is Rijkswaterstaat Zuid Nederland, toenmalige Rijkswaterstaat Limburg, gestart met de uitvoering van het KRW-project Natuur(vriende)lijke Oevers (NVO's) Maas. Rijkswaterstaat Zuid Nederland heeft de doelstelling om in 2020 tenminste 70% van de Maasoevers natuur(vriende)lijk te hebben ingericht. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de verbetering van de waterkwaliteit en aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast leidt de aanleg van de natuur(vriende)lijke oevers tot rivierverruiming, waardoor de Maas bij hoogwater een grotere hoeveelheid water kan verwerken.

Voor de aanvraag van de vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet zijn twee fases in het project van belang. In de eerste plaats de fase tijdens uitvoering. Door gebruik van materieel tijdens de uitvoering ontstaat er stikstofdepositie in nabij gelegen Natura2000 gebieden. CSO Adviesbureau voor Milieu-Onderzoek B.V. heeft de stikstofdepositie die samen gaat met de aanleg van deze maatregelen onderzocht (Van Zandvoort & Vanweert, 2014; zie bijlage bij de aanvraag). Vervolgens heeft Natuurbalans-Limes Divergens de tweede fase (na uitvoering van de werkzaamheden) beoordeeld. Voorliggend rapport doet verslag van laatstgenoemd onderzoek en heeft betrekking op 19 locaties waar in het kader van NVO's Maas tranche 2 werkzaamheden plaatsvinden.

Aanleiding

Realisatie van deze werkzaamheden kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de *Natuurbeschermingswet 1998* (in het vervolg Nbw), die de bescherming regelt van natuurgebieden. Indien niet uit te sluiten is dat het project (significant) negatieve effecten op het Natura-2000-gebied heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, is een vergunning Nbw noodzakelijk. Zie bijlage 1 voor een inleiding in de Nbw.

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde habitats en soorten op de ingreeplocaties of binnen de invloedssfeer ervan. Aan de hand daarvan dient de voorgenomen ingreep getoetst te worden aan de bepalingen in de Nbw.

Probleemstelling

Het is niet duidelijk of er een kans bestaat dat het voorgenomen project in strijd is met de instandhoudingsdoelstellingen met betrekking tot soorten en habitats van een Natura-2000-gebied.

Opdrachtformulering

Op verzoek van LievenseCSO heeft Bureau Natuurbalans – Limes Divergens BV een toetsing Nbw uitgevoerd waarbij de verplichtingen die bij realisatie van de voorgenomen plannen voortvloeien uit de bepalingen in de Nbw aan bod zijn gekomen.

Doelstelling

Doel van het onderzoek is het verschaffen van inzicht in de consequenties van de voorgenomen ingreep met betrekking tot de Nbw. Op voorhand zijn (significant) negatieve effecten op de betrokken Natura-2000-gebieden door dit project niet uit te sluiten. Door middel van dit onderzoek/deze passende beoordeling wordt antwoord gegeven op de vraag hoe negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden worden voorkomen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft ligging en begrenzing van de ingreeplocatie en gaat in op de voorgenomen ingreep. In hoofdstuk 3 volgen opzet en uitvoering van het voorliggende onderzoek. In hoofdstuk 4 wordt de voorgenomen ingreep getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk 5 worden de belangrijkste conclusies op een rij gezet.

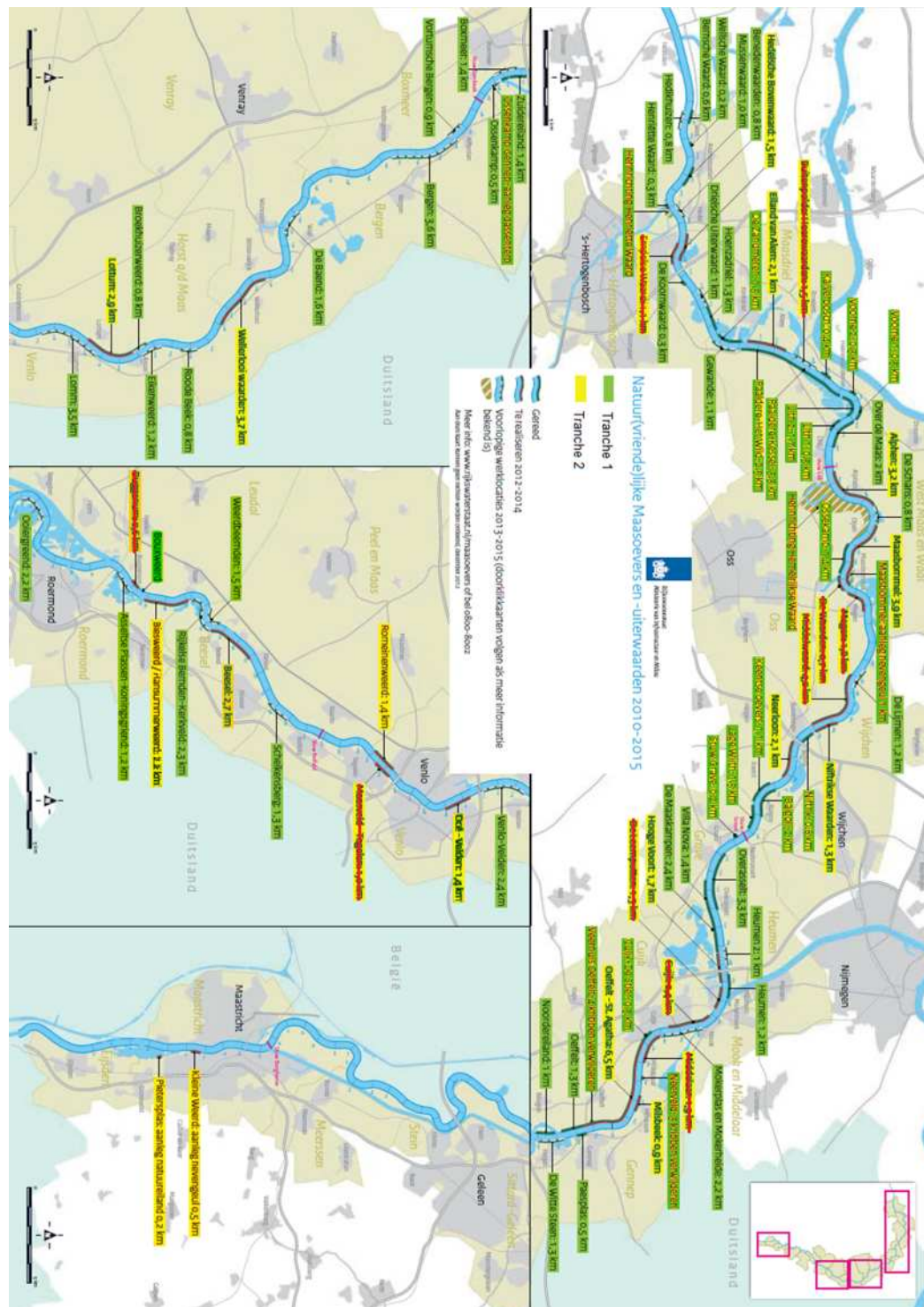
2 BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP

2.1 NVO's MAAS TRANCHE 2

Dit project wordt uitgevoerd in bundelingen van Maasoevers die gelijktijdig worden aanbesteed (tranches). Tranche 1 van in totaal 36,5 kilometer inrichting van natuur(vriende)lijke oevers is uitgevoerd in de periode 2010 - 2012. Tranche 2 gaat over de realisatie van circa 21,3 kilometer herinrichting van Maasoevers. De realisatie hiervan gaat naar verwachting medio/eind 2014 in uitvoering. In figuur 2.1 is een overzicht gegeven van de oevertrajecten uit tranche 1 en 2.

Het project 2e tranche is gelegen tussen Eijsden (rivierkilometer 6,1) in de provincie Limburg en Hedel (rivierkilometer 219,4) op de grens van de provincies Gelderland en Noord-Brabant. Het omvat de aanleg van natuur(vriende)lijke oevers in de waterlichamen Bovenmaas, Zandmaas, Bedijkte Maas en Getijdemaas. Daarnaast vindt op enkele locaties andere herinrichtingsactiviteiten plaats zoals de aanleg van een nevengeul of een natuureiland. De herinrichting van de Maasoevers in tranche 2 is verdeeld over 29 oevertrajecten. Het omvat de aanleg van natuur(vriende)lijke oevers, met een lengte variërend van circa 500 meter tot circa 6400 meter.

In tabel 2.1 is een overzicht gegeven van de 29 oevertrajecten van tranche 2. Tien trajecten zijn na onderzoek komen te vervallen. Verdeeld over deze trajecten wordt in totaal circa 9,9 km natuurlijke oever, 5,9 km natuurvriendelijke oever + en 6,0 km natuurvriendelijke oever aangelegd.

Figuur 2.1. Overzicht ligging overtrajecten NVO's Maas tranche 1 en 2 (bron: Rijkswaterstaat).

Tabel 2.1. Overzicht 29 oevertrajecten van NVO's Maas tranche 2.

Nummer	Oevertraject	Rivierkm	Oever	Geplande werkzaamheden (korte beschrijving)
E001.01	Eijsder-Beemden			n.v.t. – locatie vervallen
E001.02	Pietersplas	9,5 - 9,7	R	Aanleg natuureiland
E001.03	Kleine Weerd	11,25 - 11,75	R	Aanleg nevengeul
E001.04	Buggenum	85,7 - 86,4	L	Natuur(vriende)lijke oever
E001.05	Biesweerd/ Hanssummerweerd	86,9 - 89,1	R	Natuur(vriende)lijke oever
E001.06	Beesel	92,3 - 95,1	R	Natuur(vriende)lijke oever + preventief ontgraven
E001.07	Romeinenweerd	104,4 - 105,5	L	Haalbaarheidsstudie
E001.08	Maasveld-Tegelen			n.v.t. – locatie vervallen
E001.09	Océ-Velden	109,0 - 110,4	R	Natuur(vriende)lijke oever +
E001.10	Lottum	117,9 - 120,8	L	Natuur(vriende)lijke oever +
E001.11	Wellerlooi Waarden	126,1 – 130,4	R	Natuur(vriende)lijke oever
E001.12	Oeffelt-St. Agatha	154,6 - 161,1	L	Natuur(vriende)lijke oever
E001.13	Gennepershuis		R	Sanering
E001.14	Milsbeek	157,5 – 158,3	R	Natuur(vriende)lijke oever
E001.15	Middellaar			n.v.t. – locatie vervallen
E001.16	Cuijk			n.v.t. – locatie vervallen
E001.17	De Leemputten			n.v.t. – locatie vervallen
E001.18	Hooge Voort	167,0 - 168,6	L	Natuur(vriende)lijke oever
E001.19	Neerloon	179,7 - 181,2	L	Natuur(vriende)lijke oever
E001.20	Niftrikse Waarden	183,0 - 184,2	R	Natuur(vriende)lijke oever + preventief ontgraven
E001.21	Middelwaard			n.v.t. – locatie vervallen
E001.22	Megen			n.v.t. – locatie vervallen
E001.23	De Waarden	192,4 - 193,1	L	Natuur(vriende)lijke oever
E001.24	Maasbommel	192,6 - 196,6	R	Natuur(vriende)lijke oever
E001.25	Alphen	197,5 - 200,6	R	Natuur(vriende)lijke oever
E001.26	Heerewaarden			n.v.t. – locatie vervallen
E001.27	Eiland van Alem	209,4 – 211,6	R	Natuur(vriende)lijke oever
E001.28	Empelse waard			n.v.t. – locatie vervallen
E001.29	Hedelse Bovenwaard	217,9 - 219,4	R	Natuur(vriende)lijke oever

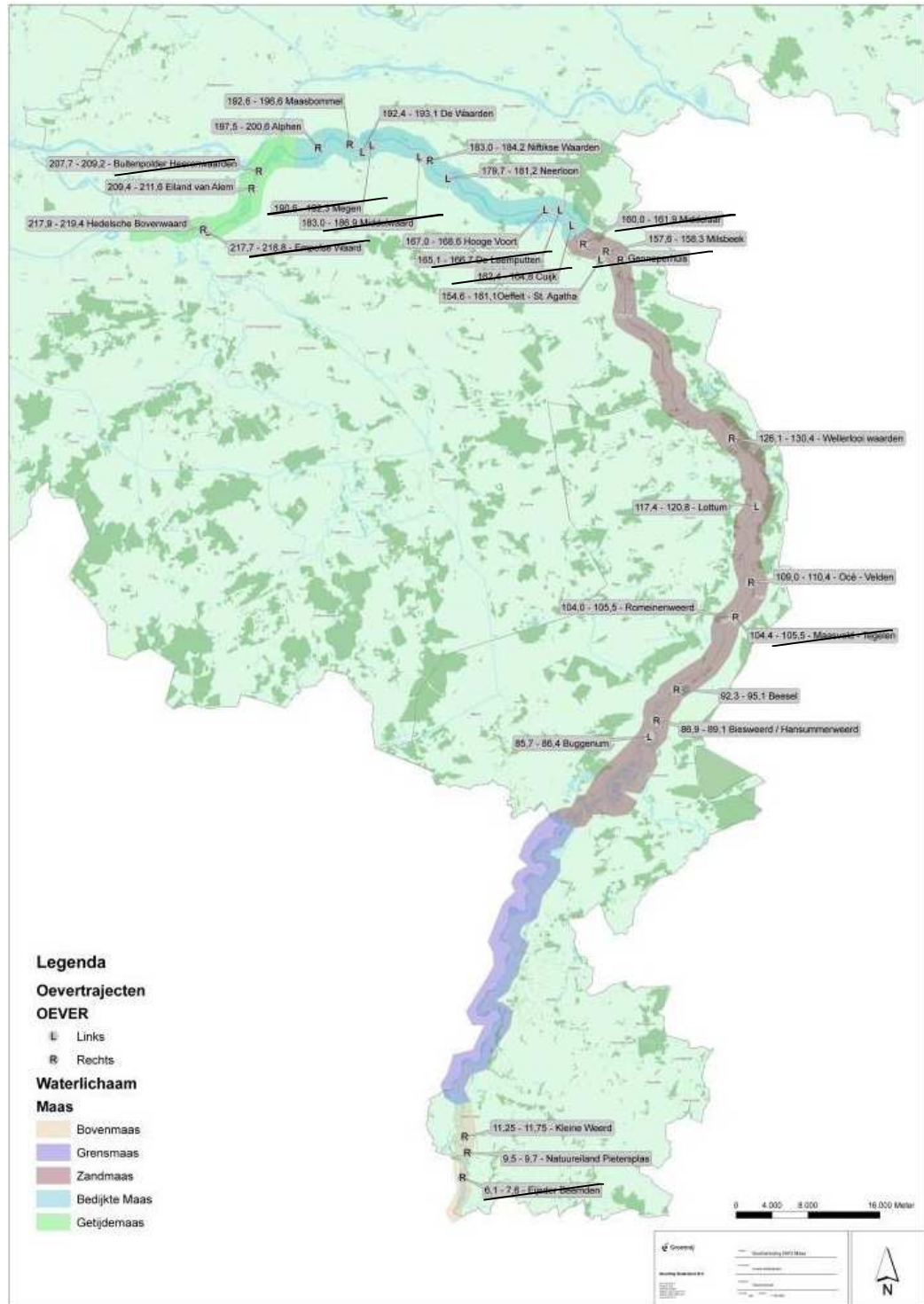
2.2 VOORSELECTIE INGREEPLOCATIES

Het voorliggende rapport heeft betrekking op 8 van de 19 locaties waar werkzaamheden plaats zullen vinden in het kader van NVO's Maas tranche 2. Figuur 1 geeft de ligging van deze locaties weer.

Voor de toetsing aan de Nbw is allereerst een voorselectie van te onderzoeken ingreeplocaties gemaakt. Hiervoor is de ligging van Natura-2000-gebieden binnen een straal van 3 km van de

ingreeplocaties in kaart gebracht. De werkzaamheden zijn lokaal van aard en hebben geen invloed op beschermde soorten en habitats op grote afstand. Mogelijke effecten, te weten erosie en verandering van inundatiefrequentie van de nieuwe oeverzone, vinden plaats op lokale schaal, namelijk tot maximaal 30 meter landinwaarts ten opzichte van de huidige oevers. Door de ingrepen zal het achterland niet vernatten. Daarom worden in het vervolg van deze toetsing alleen ingreeplocaties meegenomen waarbij een Natura-2000-gebied binnen een straal van 3 km van de ingreeplocatie aanwezig is. Voor alle overige locaties worden negatieve effecten ten aanzien van beschermde soorten en habitats van de Nbw op voorhand uitgesloten.

Uit deze voorselectie komen de acht gebieden weergegeven in tabel 1 naar voren waarvoor een toetsing Nbw noodzakelijk is. De detailkaarten met ligging van de ingreeplocaties zijn weergegeven in figuren 2 tot en met 9.

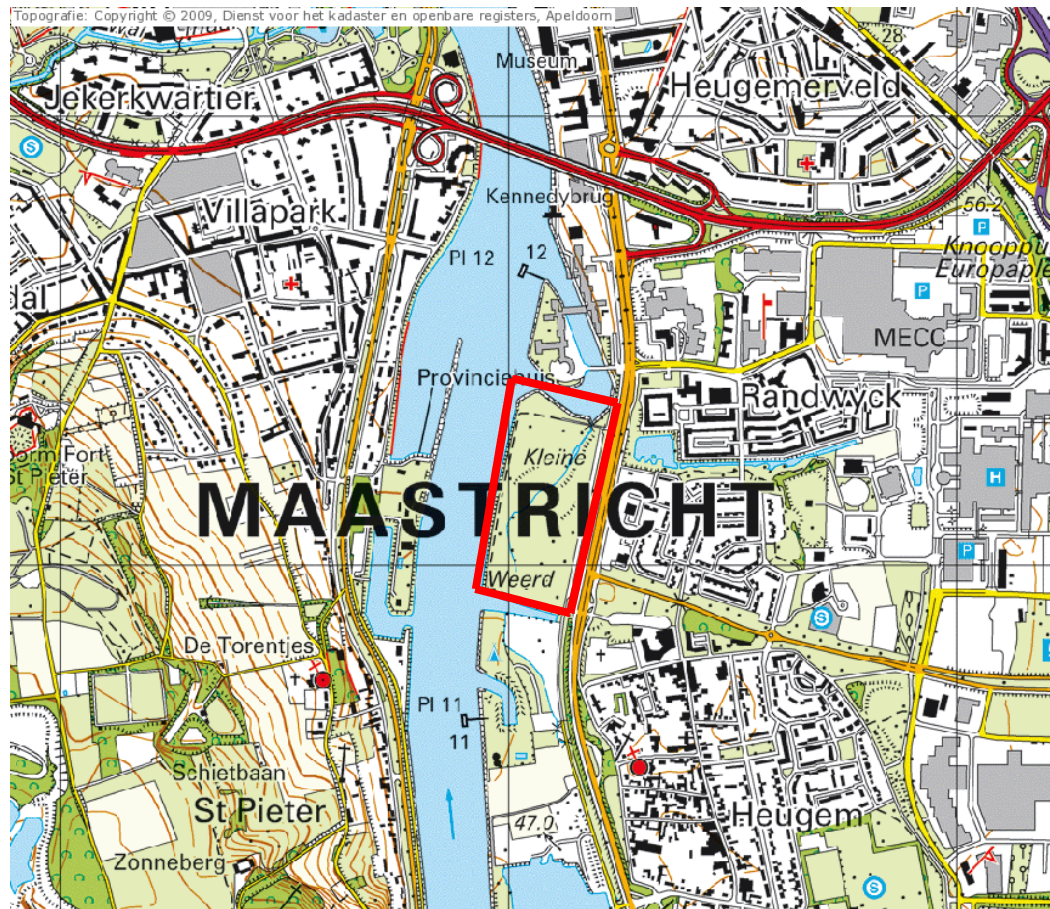
Figuur 1. Overzichtskaart ligging ingreeplocaties NVO's Maas tranche 2. De 19 locaties waar voorliggend project betrekking op heeft: Pietersplas, Kleine Weerd, Buggenum, Biesweerd/Hanssummerweerd, Beesel, Romeinenweerd, Océ-Velden, Lottum, Wellerlooi Waarden, Oeffelt-St. Agatha, Milsbeek, Hooge Voort, Neerloon, Niftrikse Waarden, De Waarden, Maasbommel, Alphen, Eiland van Alem, Hedelse Bovenwaard. De overige locaties vallen buiten de scope van voorliggend project en zijn doorgestreept in de overzichtskaart.

Tabel 1. Voorselectie gebieden voor toetsing Nbw.

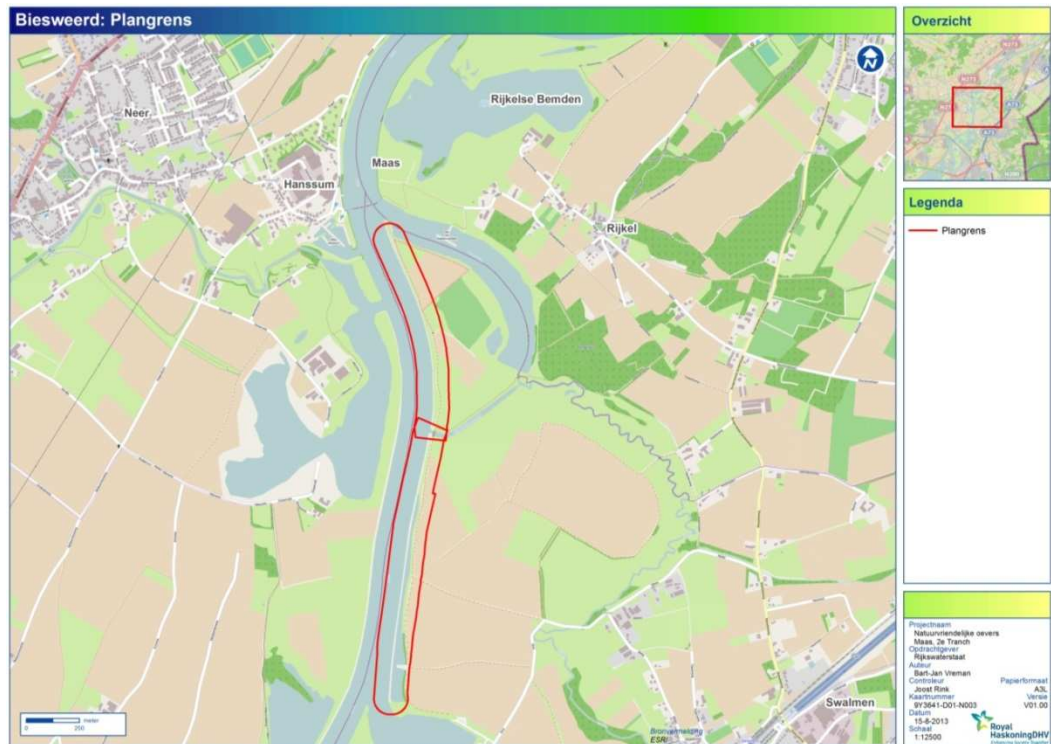
Ingreeplocatie	Natura-2000-gebied binnen 3 km straal
2: Pietersplas	Sint Pietersberg & Jekerdal, Savelsbos
3: Kleine Weerd	Sint Pietersberg & Jekerdal, Savelsbos
5: Biesweerd/Hansummerweerd	Swalmdal, Leudal
10: Lottum	Maasduinen
11: Wellerlooi Waarden	Maasduinen
12: Oeffelt – St. Agatha	Oeffelter Meent, Sint Jansberg
14: Milsbeek	Oeffelter Meent, Sint Jansberg
27: Eiland van Alem	Uiterwaarden Waal

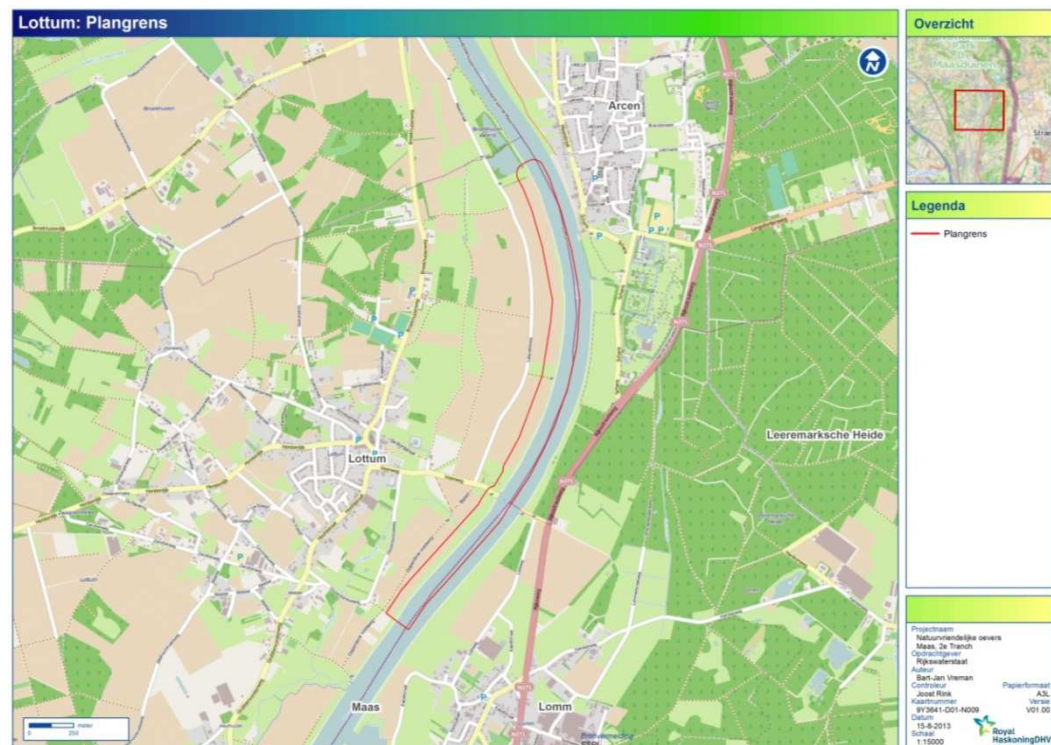
Figuur 2. Geplande locatie natuureiland Pietersplas.

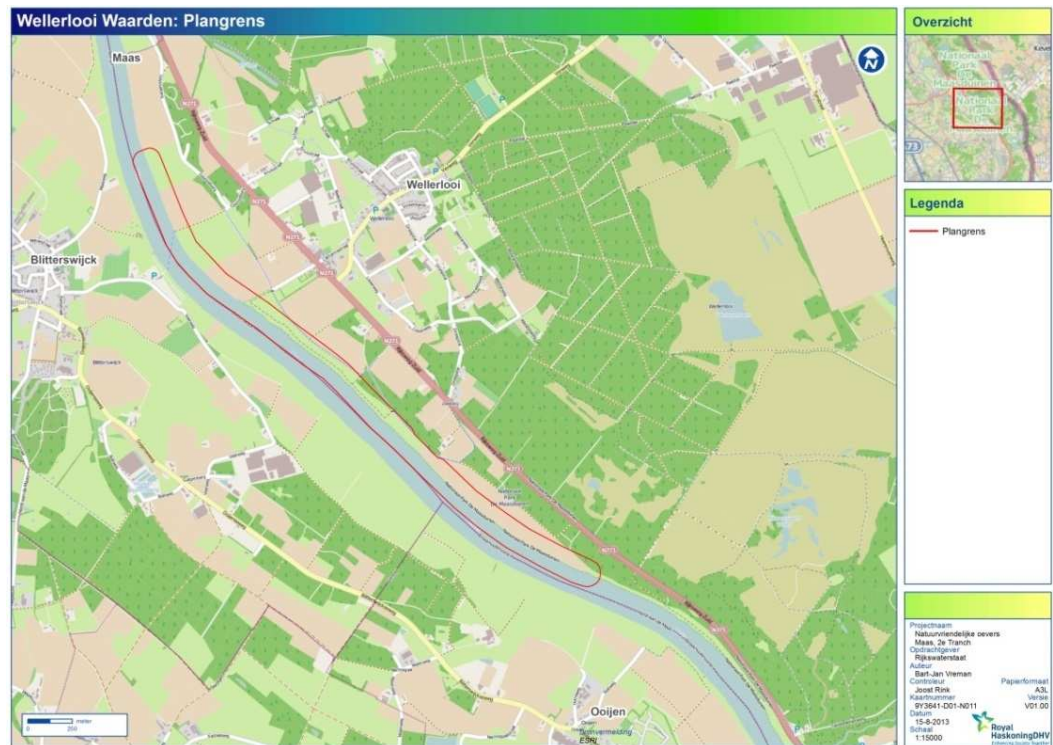
Figuur 3. Ligging ingreeplocatie Kleine Weerd (bron: Activiteitenplan Royal HaskoningDHV, 2012a).

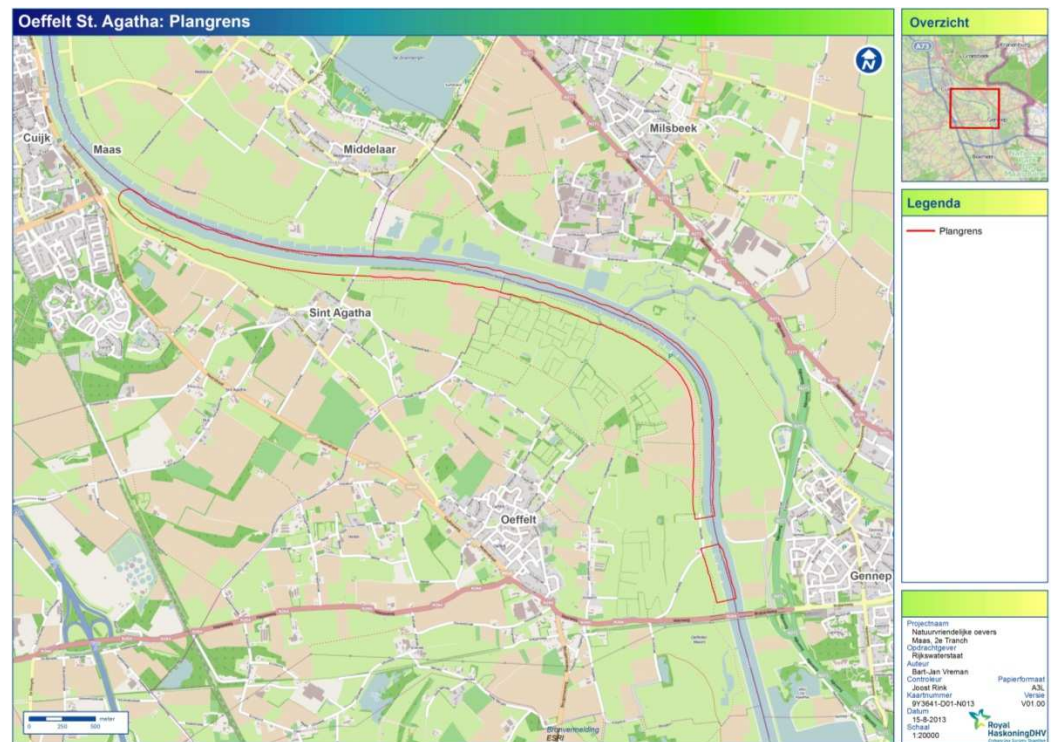
Figuur 4. Ligging ingreeplocatie Biesweerd/Hansumerweerd (bron: Activiteitenplan Royal HaskoningDHV, 2013).

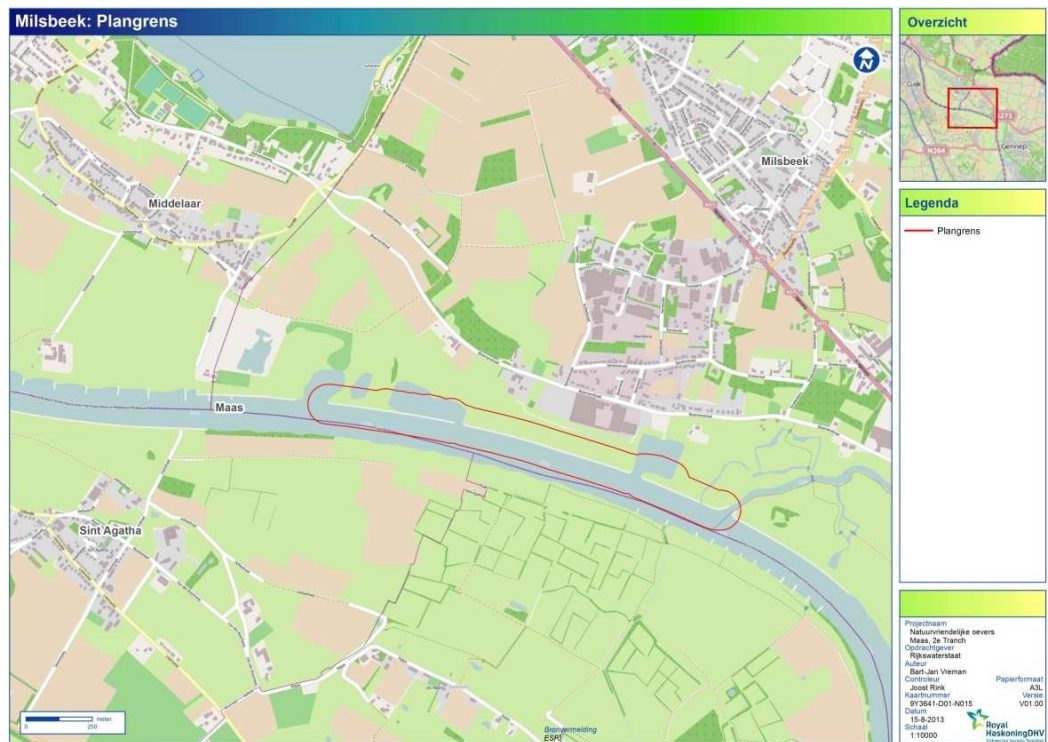
Figuur 5. Ligging ingreeplocatie Lottum (bron: Activiteitenplan Royal HaskoningDHV, 2013).

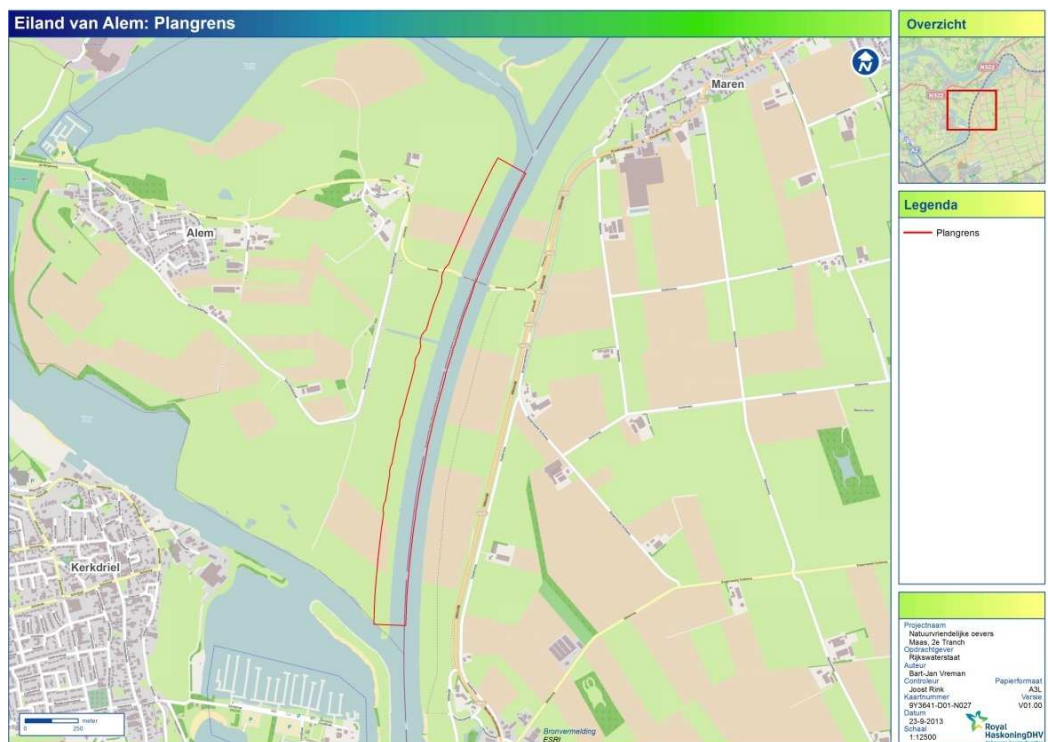
Figuur 6. Ligging ingreeplocatie Wellerloo Waarden (bron: Activiteitenplan Royal HaskoningDHV, 2013).

Figuur 7. Ligging ingreeplocatie Oeffelt – St. Agatha (bron: Activiteitenplan Royal HaskoningDHV, 2013).

Figuur 8. Ligging ingreeplocatie Milsbeek (bron: Activiteitenplan Royal HaskoningDHV, 2013).

Figuur 9. Ligging ingreeplocatie Eiland van Alem (bron: Activiteitenplan Royal HaskoningDHV, 2013).

2.3 BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP

De beschrijving van de inrichtingsvarianten (2.2.1) en de wijze van uitvoering (2.2.2) is overgenomen uit de activiteitenplannen van Royal HaskoningDHV (2013).

2.3.1 Inrichtingsvariant

De gewenste situatie is dat de oevers een zo natuurlijk mogelijke overgang vormen tussen de Maas en het achterliggende maaiveld, waarbij dynamische processen zoals erosie en sedimentatie weer een rol mogen spelen. De ingrepen zijn afgestemd op de doelstellingen voor hoogwaterbeveiliging voor de Maas. Daarnaast wordt gecontroleerde oevererosie beschouwd als een belangrijke factor om natuurherstel in te zetten. Om de gewenste doelstellingen mogelijk te maken zijn de volgende inrichtingsvarianten aan de orde:

0. Nul variant (niets doen):

Op deze locaties zal de oeverbescherming gehandhaafd blijven. Dit komt onder andere voor bij contextobjecten zoals bruggen, waterkeringen, kaden, etc.

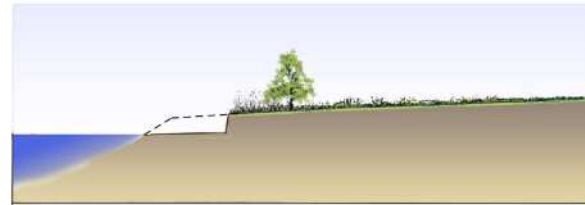
1. Natuurlijke oever (volledig verwijderen oeverbescherming):

De natuurlijke oever wordt gerealiseerd door de aanwezige oeverbescherming geheel te verwijderen. Oeverbescherming wordt weggenomen tot maximaal 10 meter Maas inwaarts, en tot maximaal 25 meter landinwaarts (figuur 10).

Bestaande situatie

Eindsituatie natuurlijke oever

Figuur 10. Aanleg situatie natuurlijke oever (schematische/indicatieve weergave) (bron: activiteitenplannen van Royal HaskoningDHV, 2013).

2. Natuurvriendelijke oever (verwijderen stortsteen boven NVO-ontwerppeil):

De natuurvriendelijke oever wordt gerealiseerd door alleen de boven NVO-ontwerppeil aanwezige oeverbescherming te verwijderen. Oeverbescherming wordt enkel weggehaald tot maximaal 25 meter landinwaarts (figuur 11).

Bestaande situatie

Eindsituatie natuurvriendelijke oever

Figuur 11. Aanleg situatie natuurvriendelijke oever (schematische/indicatieve weergave) (bron: activiteitenplannen van Royal HaskoningDHV, 2013).

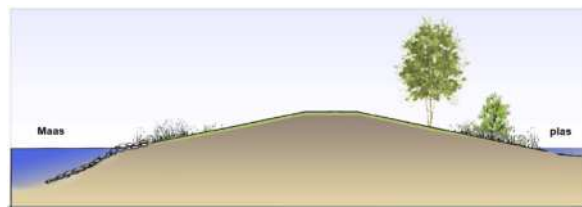
3. Natuurvriendelijke oever + (verwijderen stortsteen tot 0,25-0,5 m onder NVO-ontwerppeil):

Natuurvriendelijke oevers + is een alternatieve variant tussen de natuurlijke oever en de natuurvriendelijke oever. Deze NVO+ dient gerealiseerd te worden door het verwijderen van oeververdediging van de landzijde tot 0,25 m tot 0,50 m onder NVO – ontwerpwaterstand.

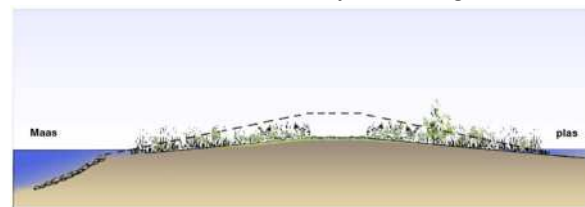
4. Natte natuurvriendelijke scheidingsdam (verlaging scheidingsdam):

Dit kan lokaal worden toegepast, op plaatsen waar er een relatief hoge scheidingsdam aanwezig is tussen de Maas en achterliggende plassen. De bovenkant van de te realiseren natte natuurvriendelijke scheidingsdam wordt maximaal 1 tot 2 meter boven het NVO-ontwerppeil. De dam vormt een afscheiding tussen de Maas en de achterliggende plas. Door de beperkte hoogte van de dam boven het NVO-ontwerppeil van de Maas zullen geen grote bomen op de dam groeien. De natte natuurvriendelijke dam wordt gecreëerd door het verlagen van de bestaande scheidingsdam (figuur 12).

Bestaande situatie

Eindsituatie natte natuurvriendelijke scheidingsdam

Figuur 12. Aanleg situatie natte natuurvriendelijke scheidingsdam (schematische/indicatieve weergave) (bron: activiteitenplannen van Royal HaskoningDHV, 2013).

5. Weghalen kribben:

In het gestuwde gedeelte van de Maas hebben kribben hun functie om de vaargeul op diepte te houden verloren. Kribben hebben een nadelig effect op het behoud van een natuur(vriende)lijke oever. Om deze reden dienen de kribben tot bodemhoogte te worden verwijderd.

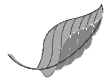
6. Doorgroeibare oever:

De doorgroeibare oever bestaat uit een nieuwe oeververdediging van fijn grindig materiaal met een minimale korrelgrootte van 30/80cm.

2.3.2 Wijze van uitvoering

In tabel 2 is het in te zetten materieel weergegeven per uit te voeren ingreep (object). In de tabel is tevens aangegeven hoe het materieel wordt aangevoerd en waar de werkzaamheden van het materieel plaatsvinden (water/land). Uitgangspunten bij de inzet van het materieel zijn:

- aanvoer van nagenoeg alle materieel over water;
- uitzondering hierop zijn gedeeltelijke aanvoer van dumpers, vrachtwagens en shovels over land;
- alleen bij specifieke ingrepen zoals bij bruggen, wandelpaden, aanleg nevengeulen en verlaging scheidingsdammen is aan/afvoer van materieel over land noodzakelijk;
- afvoer van alle ontgraven/verwijderde materiaal over water;
- werkzaamheden vinden plaats max. 10 meter Maas inwaarts en max. 25 meter landinwaarts ten opzichte van de oeverlijn.

Tabel 2. Inzet materieel.

Ingreep	Materieel	Aanvoer materieel	Werkend vanaf	Afvoer materiaal
Natuurlijke oevers	Hydraulische graafmachine lange giek	via water	land	-
	Kraanschip	via water	water	-
	Beunbak met sleepboot/beunschip	via water	water	via water
Natuurvriendelijke oevers	Hydraulische graafmachine lange giek	via water	land	-
	Kraanschip	via water	water	-
	Beunbak met sleepboot/beunschip	via water	water	via water
Natuurvriendelijke oevers +	Hydraulische graafmachine lange giek	via water	land	-
	Kraanschip	via water	water	-
	Beunbak met sleepboot/beunschip	via water	water	via water
Verlaagde scheidingsdammen	Hydraulische graafmachine lange giek	via water	land	-
	Kraanschip	via water	water	-
	Beunbak met sleepboot/beunschip	via water	water	via water
	Dumpers	via land	land	via water
	Brugponton	via water	water	-
Kribben	Kraanschip	via water	water	-
	Beunbak met sleepboot/beunschip	via water	water	via water

Het materieel wordt aangevoerd over het water. Dit betekent voor de oeverwerkzaamheden dat een graafmachine over het water aangevoerd wordt. Op locatie wordt de graafmachine aan land gezet. Deze wordt aan land gezet middels (dragline)schotten. Hier zal de graafmachine middels een lange giek en riekbak de aanwezige oeversteen bij elkaar schrappen. Vervolgens wordt middels een kraanschip met een knijper de oeversteen opgepakt, in een beun geladen en afgevoerd. Na afronding van de werkzaamheden wordt de graafmachine aan boord gehaald via (dragline)schotten.

De kribben worden weggehaald met behulp van het kraanschip, en afgevoerd met een beun. Kap van bomen is niet voorzien; uitzondering hierop vormt de scheidingsdam op ingreeplocatie Biesweerd/Hansummerweerd. Hier bevindt zich struweel en wilgenopslag, welke verwijderd zal worden voor verlaging van de scheidingsdam.

2.3.3 Ingreeplocaties

Locatie 2 Pietersplas

Aan de noordoostzijde van de plas wordt een natuureiland ontwikkeld door het aanbrengen van vrijkomende grond uit de Kleine Weerd, één van de andere projectgebieden van de 2e tranche NVO's Maas. Alle werkzaamheden worden vanaf het water uitgevoerd. De grondstroom wordt over het water aangevoerd waarna een kraanschip of kraanponton de schepen lost, direct op de locatie waar het eiland komt.

Locatie 3 Kleine Weerd

Het project in de Kleine Weerd heeft betrekking op de herinrichting van het natuurgebied. Hierbij wordt een nevengeul van de Maas uitgegraven, begroeiing ten oosten van de nevengeul

verwijderd en het maaiveld van een deel van het gebied verlaagd. De vrijkomende grond wordt deels gebruikt voor de aanleg van het natuureiland Pietersplas.

Locatie 5 Biesweerd/Hanssummerweerd

Het traject Biesweerd-Hanssummerweerd heeft een lengte van 2,2 kilometer. Op dit traject wordt gerealiseerd:

- 320 m natuurlijke oever;
- 984 m natte natuurvriendelijke scheidingsdam.

Locatie 10 Lottum

Het traject Lottum heeft een lengte van 2,9 km. Op dit traject wordt gerealiseerd:

- 548 m natuurlijke oever;
- 220 m natuurvriendelijke oever;
- 207 m doorgroeibare oever.

Locatie 11 Wellerloo Waarden

Het traject Wellerloo Waarden heeft een lengte van 3,7 kilometer. Op dit traject wordt gerealiseerd:

- 2,4 km natuurvriendelijke oever +.

Locatie 12 Oeffelt – St. Agatha

Het traject Oeffelt – St. Agatha heeft een lengte van 6,5 kilometer. Op dit traject wordt gerealiseerd:

- 2,14 km natuurlijke oever;
- 1,24 km natuurvriendelijke oever +;
- 711 m natuurvriendelijke oever;
- Verwijdering 11 kribben, totaallengte 250 m.

Locatie 14 Milsbeek

Het traject Milsbeek heeft een lengte van 650 meter. Op dit traject wordt gerealiseerd:

- 300 m natuurlijke oever;
- 180 m natuurvriendelijk oever +.

Locatie 27 Eiland van Alem

Het traject Eiland van Alem heeft een lengte van 2,1 km. Op dit traject wordt gerealiseerd:

- 1,8 km natuurlijke oever.

De definitieve oeverontwerpen van de locaties waar de ontwikkeling van natuur(vriende)lijke oevers (+) plaatsvindt, te weten locaties 5, 10, 11, 12, 14 en 27, zijn opgenomen in bijlage 3 bij dit rapport. Deze ontwerpen geven nauwkeurig de ligging van de ingreeplocaties per oevertraject weer.

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 TE ONDERZOEKEN SOORTEN EN HABITATS

Natuurbeschermingswet 1998

Bij toetsing aan de Nbw gaat het om kwalificerende soorten en habitattypen waarvoor het betreffende Natura-2000-gebied is aangewezen.

3.2 BESCHIKBARE ARCHIEFGEGEVENS FLORA EN FAUNA

Voor het onderzoek zijn archiefgegevens verzameld van kwalificerende soorten in de omgeving van de ingreeplocatie. In de eerste plaats zijn de Activiteitenplannen van Royal HaskoningDHV (2012a en 2013) geraadpleegd. In deze rapportages zijn de gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) betrokken. Daarnaast zijn gegevens over de ligging van kwalificerende habitattypen opgevraagd bij het ministerie van Economische Zaken.

3.3 OPZET TOETSING NATUURBESCHERMINGSWET 1998

Aan de hand van de oriëntatiefase is bepaald of er voor de voorgenomen ingreep een vergunningplicht geldt ex artikel 19d van de Nbw, zoals weergegeven in het schema in bijlage 2. In het onderzoek zijn de volgende vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in een Natura 2000-gebied of in de nabijheid ervan (externe effecten), waardoor er een kans is op negatieve effecten?
2. Wat zijn de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in kwestie?
3. Kunnen deze effecten:
 - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten?
 - b. leiden tot een afname van kwaliteit of omvang van kwalificerende habitats?
 - c. significant negatief zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen?

Uiteindelijk wordt een antwoord gegeven op de vraag of er een vergunning op de Nbw vereist is en zo ja, middels welke toets een verlening daarvan dient te worden beoordeeld (zie bijlage 2); een zogenaamde *verstorings- of verslechteringstoets* of een *passende beoordeling*. Zoals in het vervolg te lezen is, wordt geconcludeerd dat een passende beoordeling noodzakelijk is. Voorliggend rapport bevat de passende beoordeling.

4 TOETSING NATUURBESCHERMINGSWET

In dit hoofdstuk wordt de voorgenomen ingreep getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998. Alle onderdelen van de oriëntatietoets en passende beoordeling, zoals beschreven in §3.3, zijn opgenomen.

4.1 LIGGING TEN OPZICHTE VAN NATURA 2000-GEBIEDEN

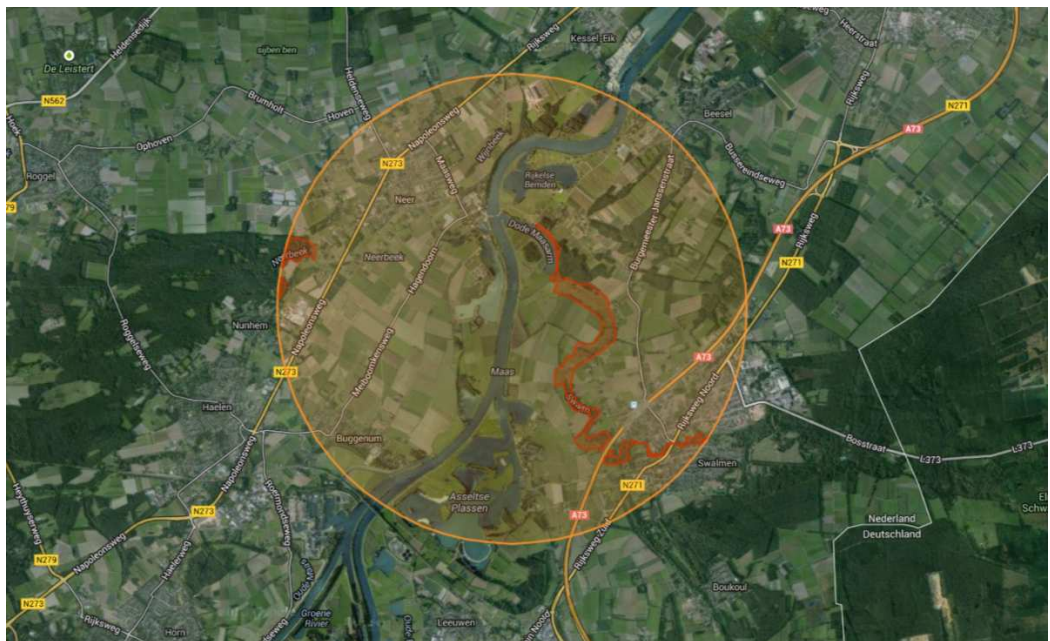
De in §2.2 geselecteerde gebieden liggen in of in de directe nabijheid van een Natura-2000-gebied. De betreffende Natura-2000-gebieden zijn samengevat weergegeven in tabel 1. In figuren 12 tot en met 18 is de ligging van deze Natura-2000-gebieden binnen een straal van 3 km van de ingreeplocaties weergegeven.

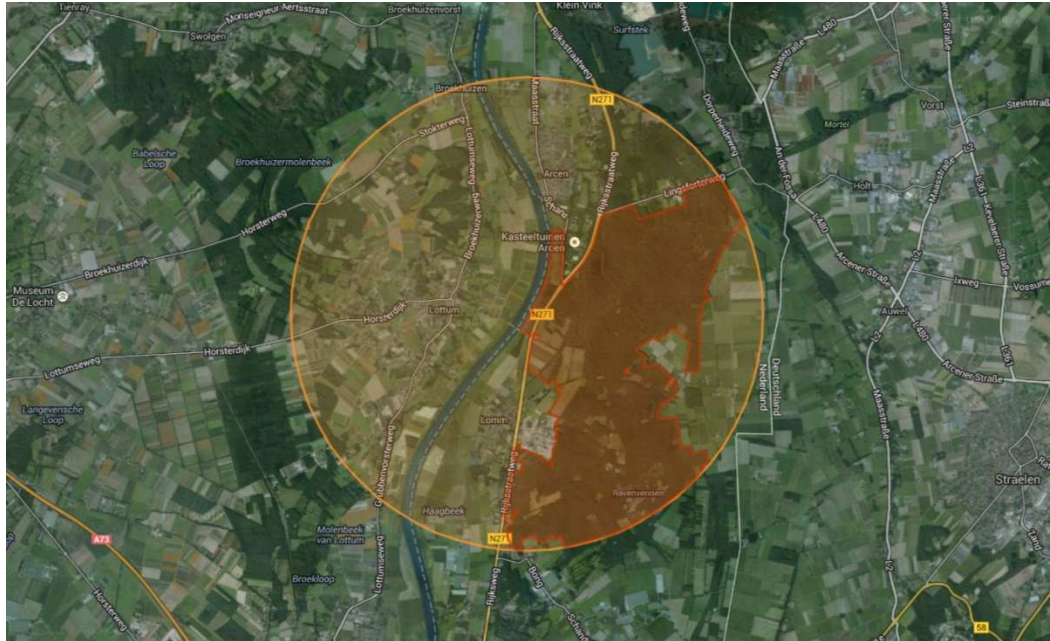
Figuur 12. Ligging Natura-2000-gebieden nabij ingreeplocatie Pietersplas. Het oostelijk gelegen gebied is Savelbos; het westelijk gelegen gebied is Sint Pietersberg & Jekerdal.

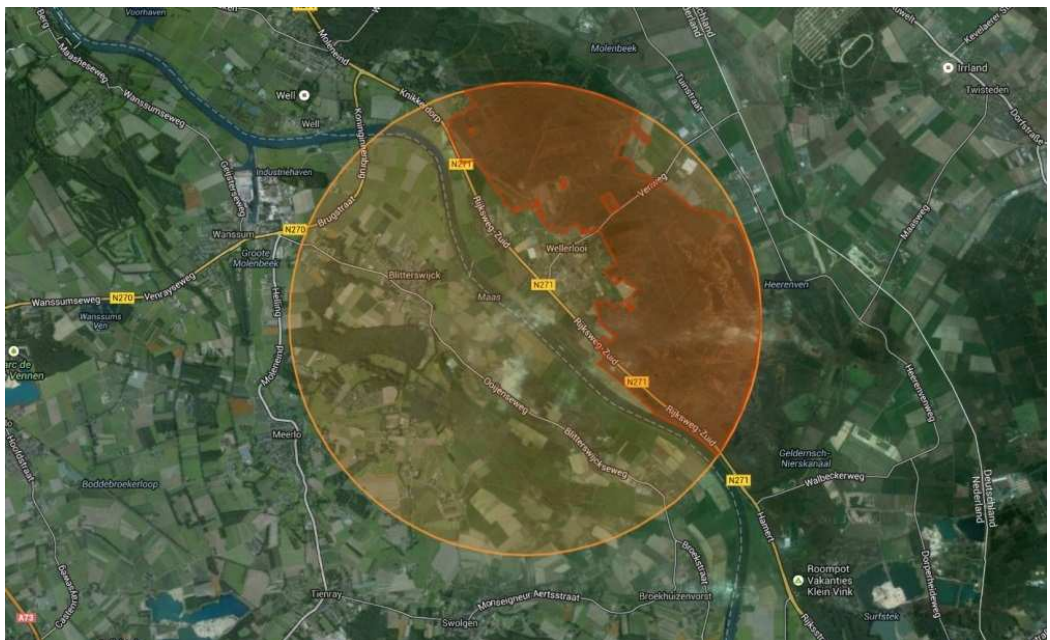
Figuur 13. Ligging Natura-2000-gebieden nabij ingreeplocatie Kleine Weerd. Het oostelijk gelegen gebied is Savelsbos; het westelijk gelegen gebied is Sint Pietersberg & Jekerdal.

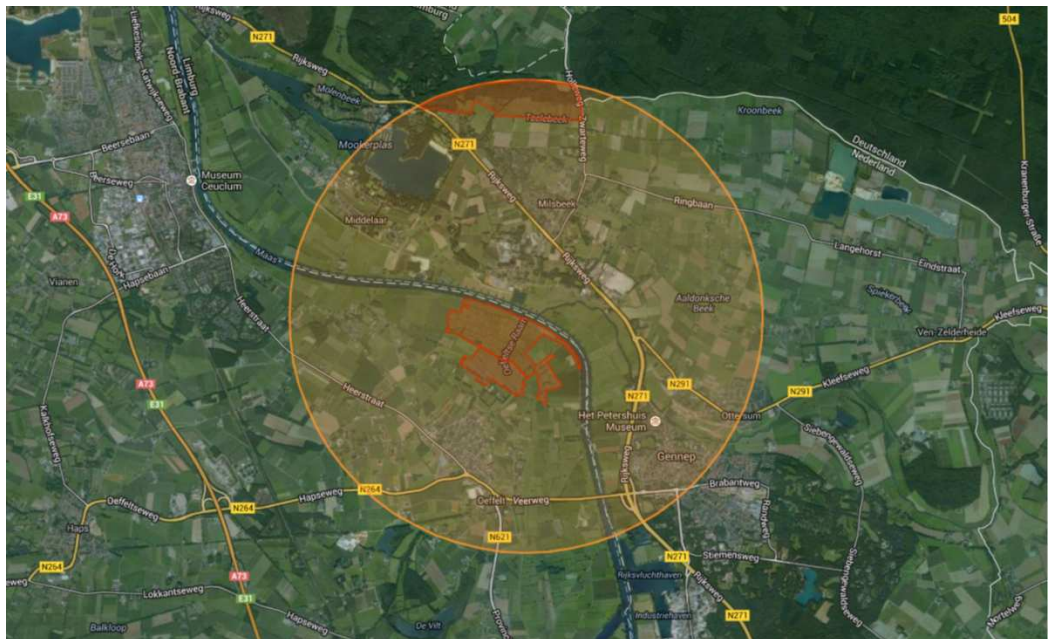
Figuur 14. Ligging Natura-2000-gebieden nabij ingreeplocatie Biesweerd/Hanssummerweerd. Het oostelijk gelegen gebied is Swalmdal; het westelijk gelegen gebied is Leudal.

Figuur 15. Ligging Natura-2000-gebieden nabij ingreeplocatie Lottum. Het oostelijk gelegen gebied is Maasduinen.

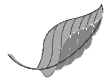
Figuur 16. Ligging Natura-2000-gebieden nabij ingreeplocatie Wellerloo Waarden. Het noordoostelijk gelegen gebied is Maasduinen.

Figuur 17. Ligging Natura-2000-gebieden nabij ingreeplocaties Oeffelt – St. Agatha en Milsbeek. Het zuidelijk gelegen gebied is Oeffelter Meent; het noordelijk gelegen gebied is Sint Jansberg.

Figuur 18. Ligging Natura-2000-gebieden nabij ingreeplocatie Eiland van Alem. Het noordelijk gelegen gebied is Uiterwaarden Waal.

4.2 MOGELIJKE EFFECTEN OP DE INSTANDHOUDINGSDOELEN NATURA 2000-GBIEDEN

In de volgende paragrafen wordt voor de kwalificerende habitattypen en soorten aangegeven of er negatieve effecten worden verwacht en zo ja, of er een kans is op significante effecten.

4.2.1 Sint Pietersberg & Jekerdal (ingreeplocatie Pietersplas en Kleine Weerd)

Het Natura-2000-gebied Sint Pietersberg & Jekerdal ligt op circa 800 meter van zowel de ingreeplocatie Pietersplas als ook de ingreeplocatie Kleine Weerd, aan de overzijde van de Maas. Tabel 3 geeft een overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor dit Natura-2000-gebied.

Tabel 3. Overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor Natura-2000-gebied Sint Pietersberg & Jekerdal.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte / Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit / Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)
H6110 – *Pionierbegroeiingen op rotsbodem	-	>	>		8.01	8.10
H6210 – Kalkgraslanden	-	>	>		8.01	8.10
H6230 – *Heischrale graslanden	--	>	>		8.01	
H6510A – Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	-	>	>			
H9160B – Eiken- en haagbeukenbossen (heuvelland)	--	=	=			
H1078 – *Spaanse vlag	+	=	=	=		
H1318 – Meervleermuis	-	=	=	=	8.12	
H1321 – Ingekorven vleermuis	+	=	=	=	8.12	
H1324 – Vale vleermuis	-	=	=	=	8.12	

*prioritaire soort of habitatype.

Landelijke staat van instandhouding

+ gunstig
- matig gunstig
-- zeer ongunstig

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit

= behoud
> uitbreiding

Kernopgaven

8.01 Behouden en uitbreiden mozaïek van pionierbegroeiingen op rotsbodem *H6110, kalkgraslanden *H6210, heischrale graslanden *H6230.

8.12 Herstel kwaliteit winterbiotoop meervleermuis H1318, ingekorven vleermuis H1321 en vale vleermuis H1324.

Effecten op kwalificerende habitattypen

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitattypen waarvoor de Sint Pietersberg en het Jekerdal zijn aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 3. De ingreeplocaties Pietersplas en Kleine Weerd zijn niet gelegen binnen de begrenzing van deze habitattypen. Gezien de afstand van circa 800 meter tussen het Natura-2000-gebied en de ingreeplocaties en het feit dat de werkzaamheden lokaal

van aard zijn en de omgeving onaangetast blijft, is er geen sprake van negatieve effecten op de kwalificerende habitattypen.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot afname aan oppervlakte of achteruitgang van kwaliteit van kwalificerende habitattypen in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen.

Effecten op kwalificerende habitatoorten

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

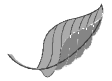
De habitatoorten waarvoor de Sint Pietersberg en het Jekerdal zijn aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 3. Op voorhand is het niet uit te sluiten dat de kwalificerende vleermuissoorten gebruik maken van de (omgeving van de) ingreeplocaties als foerageergebied. De werkzaamheden leiden echter niet tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte. In de toekomstige situatie zullen de ingreeplocaties juist een natuurlijker karakter kennen en daarmee geschikter worden als foerageergebied. Verstoring van foeragerende vleermuizen gedurende de werkzaamheden wordt voorkomen doordat werkzaamheden alleen tussen zonopkomst en zonsondergang plaatsvinden, met uitzondering van de overwinteringsperiode, waarin vleermuizen niet actief zijn. Daarnaast vinden geen werkzaamheden plaats aan potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen of bebouwing.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte van kwalificerende habitatoorten in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen. Een tijdelijk negatief effect op (verstoring van) kwalificerende vleermuissoorten is op voorhand echter niet volledig uit te sluiten, dus zal vergunning op de Nbw worden aangevraagd. Door het treffen van bovenstaande mitigatie worden deze negatieve effecten uitgesloten. De mitigatie zal worden geborgd in de vergunning op de Nbw.

4.2.2 Savelsbos (ingreeplocatie Pietersplas en Kleine Weerd)

Het Natura-2000-gebied Savelsbos ligt op ruime afstand van zowel de ingreeplocatie Pietersplas (2,5 km) als ook de ingreeplocatie Kleine Weerd (3 km). Tabel 4 geeft een overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor dit Natura-2000-gebied.

Tabel 4. Overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor Natura-2000-gebied Savelsbos.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte / Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit/ Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)
H6110 – *Pionierbegroeiingen op rotsbodem	--	>	>		8.01	
H6210 – Kalkgraslanden	-	>	>		8.01	
H6430C – Ruigten en zomen (droge bosranden)	-	>	>		8.03	
H9160B – Beuken-eikenbossen met hulst	-	=	>			
H9160B – Eiken- en haagbeukenbossen (heuvelland)	--	=	>		8.03	
H1078 – *Spaanse vlag	+	=	=	=	8.03	
H1083 – Vliegend hert	-	>	>	>	8.03	
H1318 – Meervleermuis	-	=	=	=	8.12	
H1321 – Ingekorven vleermuis	+	=	=	=	8.12	
H1324 – Vale vleermuis	-	=	=	=	8.12	

*prioritaire soort of habitatype.

Landelijke staat van instandhouding

+ gunstig

- matig gunstig

-- zeer ongunstig

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit

= behoud

> uitbreiding

Kernopgaven

8.01 Behouden en uitbreiden mozaïek van pionierbegroeiingen op rotsbodem *H6110, kalkgraslanden *H6210, heischrale graslanden *H6230.

8.03 Behoud van bestaand hellingbos en herstel gevarieerde vegetatiestructuur van eiken-haagbeukbossen (heuvelland) H9160_B, verzachten bosrand, ruigten en zomen (droge bosranden) H6430_C en waar relevant vergroten leefgebied vliegend hert H1083 en/of spaanse vlag *H1078.

8.12 Herstel kwaliteit winterbiotoop meervleermuis H1318, ingekorven vleermuis H1321 en vale vleermuis H1324.

Effecten op kwalificerende habitattypen

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitattypen waarvoor het Savelsbos is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 4. De ingreeplocaties Pietersplas en Kleine Weerd zijn niet gelegen binnen de begrenzing van deze habitattypen. Gezien de afstand van respectievelijk 2,5 en 3 kilometer tussen het Natura-2000-gebied en de ingreeplocaties en het feit dat de werkzaamheden lokaal van aard zijn en de omgeving onaantast blijft, is er geen sprake van negatieve effecten op de kwalificerende habitattypen.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot afname aan oppervlakte of achteruitgang van kwaliteit van kwalificerende habitattypen in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen.

Effecten op kwalificerende habitatoorten

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitatoorten waarvoor het Savelsbos is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 4. Op voorhand is het niet uit te sluiten dat de kwalificerende vleermuissoorten gebruik maken van de (omgeving van de) ingreeplocaties als foerageergebied. De werkzaamheden leiden echter niet tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte. In de toekomstige situatie zullen de ingreeplocaties juist een natuurlijker karakter kennen en daarmee geschikter worden als foerageergebied. Verstoring van foeragerende vleermuizen gedurende de werkzaamheden wordt voorkomen doordat werkzaamheden alleen tussen zonopkomst en zonsondergang plaatsvinden, met uitzondering van de overwinteringsperiode, waarin vleermuizen niet actief zijn. Daarnaast vinden geen werkzaamheden plaats aan potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen of bebouwing.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte van kwalificerende habitatoorten in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen. Een tijdelijk negatief effect op (verstoring van) kwalificerende vleermuissoorten is op voorhand echter niet volledig uit te sluiten, dus zal vergunning op de Nbw worden aangevraagd. Door het treffen van bovenstaande mitigatie worden deze negatieve effecten alsnog uitgesloten. De mitigatie zal worden geborgd in de vergunning op de Nbw.

4.2.3 Swalmdal (ingreeplocatie Biesweerd/Hansummerweerd)

Het Natura-2000-gebied Swalmdal ligt op circa 450 meter van de ingreeplocatie Biesweerd/Hansummerweerd. Tabel 5 geeft een overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor dit Natura-2000-gebied.

Tabel 5. Overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor Natura-2000-gebied Swalmdal.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte / Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit/ Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)
H3260A – Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	-	=	=			
H6120 – *Stroomdalgraslanden	--	>	>			
H91E0C – *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	>	>		5.07,W	
H1016 – Zeggekorfslak	--	=	=	=	5.07,W	
H1163 – Rivierdonderpad	-	=	=	=	5.02,W	
H1337 – Bever	-	=	=	>		

*prioritaire soort of habitatype.

Landelijke staat van instandhouding

+ gunstig
- matig gunstig
-- zeer ongunstig

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit

= behoud
> uitbreiding

Kernopgaven

5.02 Herstel beeklopen met natuurlijke morfologie, dynamiek en waterkwaliteit, op landschapsschaal, o.a. t.b.v. gaffelibel H1037, beekprik H1096, rivierprik H1099, rivierdonderpad H1163 met name: Drentsche Aa, Swalm, Dinkel en Roer.

5.07 Herstel kwaliteit en vergroting areaal vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen) *H91E0_B en (beekbegeleidende bossen) *H91E0_C en behoud leefgebied zeggekorfslak H1016.

W Wateropgave.

Effecten op kwalificerende habitattypen

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitattypen waarvoor het Swalmdal is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 5. Op de ingreeplocatie Biesweerd/Hanssummerweerd komen deze habitattypen niet voor. Aan de Swalm, nabij de Maas, is wel een stroomdalgrasland gelegen. Deze locatie bevindt zich echter op circa 450 meter van de ingreeplocatie, buiten de invloedssfeer van voorgenomen ingreep. Ook hebben de werkzaamheden geen betrekking op bossen. De werkzaamheden zijn lokaal van aard en de omgeving blijft onaangetast. Daarmee is er geen sprake van negatieve effecten op de kwalificerende habitattypen.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot afname aan oppervlakte of achteruitgang van kwaliteit van kwalificerende habitattypen in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen.

Effecten op kwalificerende habitatoorten

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitatoorten waarvoor het Swalmdal is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 5.

De ingreeplocatie maakt deel uit van het leefgebied van bever. In het zuidelijke deel van de ingreeplocatie, op circa 1 km afstand van de monding van het Natura-2000-gebied Swalmdal in de Maas, bevindt zich een burchtlocatie (Royal HaskoningDHV, 2012b). Zoals in het definitief oeverontwerp (bijlage 3) van de Biesweerd/Hansummerweerd te zien is, vinden ter hoogte van de beverburcht alleen werkzaamheden plaats ter verlaging van de scheidingsdam. Er vinden geen werkzaamheden plaats aan de oever van de afgesloten waterpartij waar de burcht aan ligt. In het oeverontwerp blijft de oever met de burchtlocatie dan ook over de gehele lengte behouden.

Het verwijderen van de wilgenopslag van de scheidingsdam en vervolgens verlagen van deze dam leidt mogelijk tot verstoring van de burchtlocatie. Daarom worden de volgende mitigerende maatregelen getroffen:

- De werkzaamheden vinden begin november 2014 plaats, dus buiten de kwetsbare periode van de bever.
- Door over een afstand van 30 m aan beide zijden van de burcht geen werkzaamheden uit te voeren en alle vegetatie te laten staan op de oever waar de burcht aan ligt, en geen werkzaamheden in de afgesloten waterpartij uit te voeren wordt verstoring van de burcht voorkomen (figuur 19).
- Door bij het werk verder uit te gaan van de volgende werkwijze worden mogelijke effecten verder beperkt:
 - Van een afstand naar de burcht toewerken.
 - Alle werkzaamheden vanaf de Maas uitvoeren.
 - Niet in nacht of schemering werken.
 - Werkzaamheden, geluiden en bewegingen in de omgeving van de burcht tot een minimum beperken.

Aangezien alle begroeiing aan de oever met burchtlocatie behouden blijft, blijft de burchtlocatie en omliggend foerageergebied gehandhaafd. De toekomstige situatie levert ook nieuwe kansen op voor de bever, waarbij de toekomstige vegetatie op de scheidingsdam, in ieder geval in de zomer, geschikt foerageergebied biedt. Zie voor deze zaken ook de toetsing door beverdeskundige dhr. Kurstjens (2011) in bijlage 4 en dhr. Wilde & Kurstjens (2012) in bijlage 5.

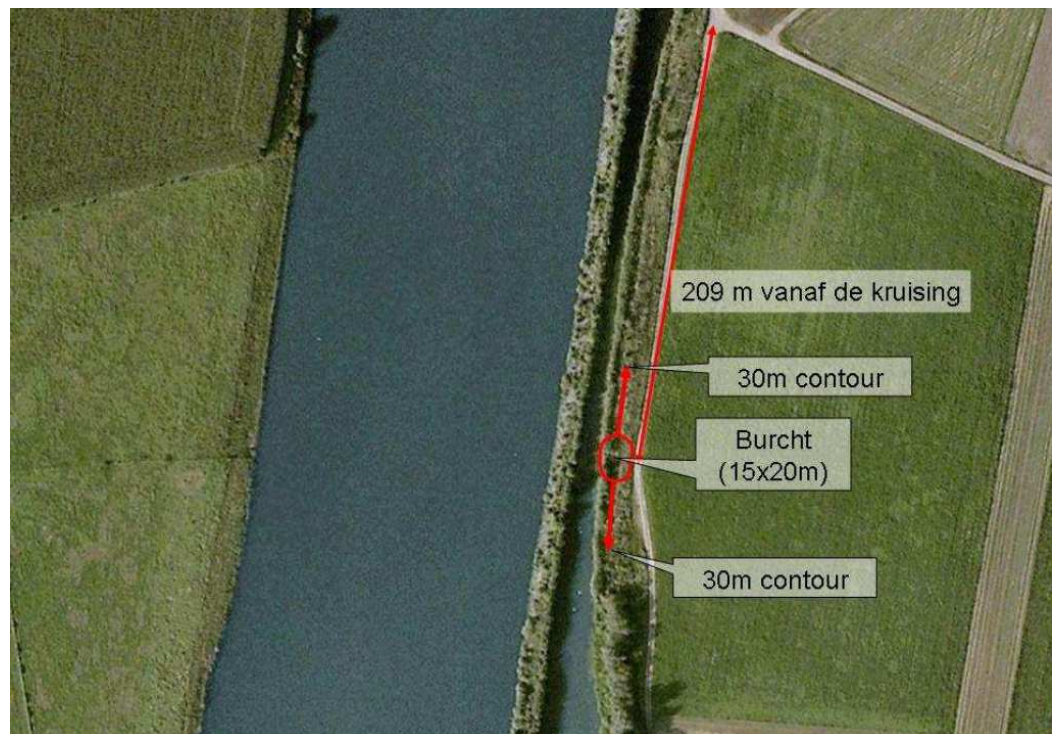
Rivierdonderpad komt mogelijk voor op de ingreeplocatie. Negatieve effecten aan de populatieomvang van de soort worden voorkomen door aanwezige exemplaren voorafgaand aan de werkzaamheden te vangen en te verplaatsen naar geschikte locaties buiten de invloedssfeer van voorgenomen ingreep. Het leefgebied van deze soort binnen het Natura-2000-gebied blijft bovendien onaantast.

Zeggekorfslak komt niet voor op de ingreeplocatie. Deze soort is niet bekend van de uiterwaarden van de Maas en geschikt habitat in de vorm van moerassen en broekbossen is niet aanwezig op de ingreeplocatie.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte van kwalificerende habitatoorten in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen. Een tijdelijk negatief effect op (verstoring van) bever en rivierdonderpad is op voorhand echter niet volledig uit te sluiten, dus zal vergunning op de Nbw worden aangevraagd. Door het treffen van bovenstaande mitigatie worden deze negatieve effecten alsnog uitgesloten. De mitigatie zal worden geborgd in de vergunning op de Nbw.

Figuur 19. Beverburcht Biesweerd inclusief 30 meter contour (uit Wilde & Kurstjens, 2012).

4.2.4 Leudal (ingreeplocatie Biesweerd/Hansummerweerd)

Het Natura-2000-gebied Leudal ligt op 2,7 kilometer van de ingreeplocatie Biesweerd/Hansummerweerd. Tabel 6 geeft een overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor dit Natura-2000-gebied.

Tabel 6. Overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor Natura-2000-gebied Leudal.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte / Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit/ Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)
H3260A – Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	-	>	>			
H9160A – Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	--	>	=			
H91E0C – *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	>	>		5.07,W	
H1337 – Bever	-	=	=	>		

*prioritaire soort of habitatype.

Landelijke staat van instandhouding

- + gunstig
- matig gunstig
- zeer ongunstig

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit

- = behoud
- > uitbreiding

Kernopgaven

5.07 Herstel kwaliteit en vergroting areaal vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen) *H91E0_B en (beekbegeleidende bossen) *H91E0_C en behoud leefgebied zeggekorfsak H1016.
W Wateropgave.

Effecten op kwalificerende habitattypen

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitattypen waarvoor het Leudal is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 6. Op de ingreeplocatie Biesweerd/Hanssummerweerd komen deze habitattypen niet voor. Gezien de relatief grote afstand van 2,7 kilometer tussen het Natura-2000-gebied en de ingreeplocaties en het feit dat de werkzaamheden lokaal van aard zijn en de omgeving onaangetast blijft, is er geen sprake van negatieve effecten op de kwalificerende habitattypen.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot afname aan oppervlakte of achteruitgang van kwaliteit van kwalificerende habitattypen in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen.

Effecten op kwalificerende habitatoorten

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitatoorten waarvoor het Leudal is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 6.

De ingreeplocatie maakt deel uit van het leefgebied van bever. In het zuidelijke deel van de ingreeplocatie, op circa 3 km afstand van het Natura-2000-gebied Leudal, bevindt zich een burchtlocatie (Royal HaskoningDHV, 2013). Zoals in het definitief oeverontwerp (bijlage 3) van de Biesweerd/Hanssummerweerd te zien is, vinden ter hoogte van de beverburcht alleen

werkzaamheden plaats ter verlaging van de scheidingsdam. Er vinden geen werkzaamheden plaats aan de oever van de afgesloten waterpartij waar de burcht aan ligt. In het oeverontwerp blijft de oever met de burchtlocatie dan ook over de gehele lengte behouden.

Het verwijderen van de wilgenopslag van de scheidingsdam en vervolgens verlagen van deze dam leidt mogelijk tot verstoring van de burchtlocatie. Daarom worden de volgende mitigerende maatregelen getroffen:

- De werkzaamheden vinden begin november 2014 plaats, dus buiten de kwetsbare periode van de bever.
- Door over een afstand van 30 m aan beide zijden van de burcht geen werkzaamheden uit te voeren en alle vegetatie te laten staan op de oever waar de burcht aan ligt, en geen werkzaamheden in de afgesloten waterpartij uit te voeren wordt verstoring van de burcht voorkomen (figuur 19).
- Door bij het werk verder uit te gaan van de volgende werkwijze worden mogelijke effecten verder beperkt:
 - Van een afstand naar de burcht toewerken.
 - Alle werkzaamheden vanaf de Maas uitvoeren.
 - Niet in nacht of schemering werken.
 - Werkzaamheden, geluiden en bewegingen in de omgeving van de burcht tot een minimum beperken.

Aangezien alle begroeiing aan de oever met burchtlocatie behouden blijft, blijft de burchtlocatie en omliggend foerageergebied gehandhaafd. De toekomstige situatie levert ook nieuwe kansen op voor de bever, waarbij de toekomstige vegetatie op de scheidingsdam, in ieder geval in de zomer, geschikt foerageergebied biedt. Zie voor deze zaken ook de toetsing door beverdeskundige dhr. Kurstjens (2011) in bijlage 4 en dhr. Wilde & Kurstjens (2012) in bijlage 5.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte van kwalificerende habitatsoorten in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen. Een tijdelijk negatief effect op (verstoring van) bever is op voorhand echter niet volledig uit te sluiten, dus zal vergunning op de Nbw worden aangevraagd. Door het treffen van bovenstaande mitigatie worden deze negatieve effecten alsnog uitgesloten. De mitigatie zal worden geborgd in de vergunning op de Nbw.

4.2.5 Maasduinen (ingreeplocatie Lottum en Wellerlooi Waarden)

Het Natura-2000-gebied Maasduinen ligt op circa 150 meter afstand van de ingreeplocatie Lottum, aan de overzijde van de Maas, en grenst aan de ingreeplocatie Wellerlooi Waarden. Tabel 7 geeft een overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor dit Natura-2000-gebied.

Tabel 7. Overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor Natura-2000-gebied Maasduinen.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte / Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit/ Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie/ Omvang populatie	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)
H2310 – Stuifzandheiden met struikhei	--	>	>		6.08	6.09
H2330 – Zandverstuivingen	--	>	>		6.08	6.09
H3130 – Zwakgebufferde vennen	-	>	>			
H3160 – Zure vennen	-	>	>		6.03,W	
H4010A – Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	>		6.05,W	6.09
H4030 – Droge heiden	-	>	>			
H6120 – *Stroomdalgraslanden	--	=	=			
H7110B – *Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	>	>		6.05,W	
H7150 – Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	=	=		6.05,W	
H91D0 – *Hoogveenbossen	-	=	>			
H91E0C – *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	=			
H1337 – Bever	-	=	=	>		
H1831 – Drijvende waterweegbree	-	=	=	=		
A004 – Dodaars	+	=	=	50		
A008 – Geoorde fuut	+	=	=	7		
A224 – Nachtzwaluw	-	=	=	30	6.08	
A236 – Zwarte specht	+	=	=	35		
A246 – Boomleeuwerik	+	=	=	100		
A249 – Oeverzwaluw	+	=	=	120		
A276 – Roodborsttapuit	+	=	=	85		
A338 – Grauwe klauwier	--	>	>	3		

*prioritaire soort of habitatype.

Landelijke staat van instandhouding

+ gunstig
- matig gunstig
-- zeer ongunstig

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit

= behoud
> uitbreiding

Kernopgaven

6.03 Kwaliteitsverbetering van zure vennen H3160.
6.05 Kwaliteitsverbetering en vergroting oppervlakte vochtige heiden H4010 en pioniervegetaties met snavelbiezen H7150 en actieve hoogvenen (heideveentjes) *H7110_B.
6.08 Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.
6.09 Verbinden heide- en stuifzandencomplexen met oog op fauna.
W Wateropgave.

Effecten op kwalificerende habitattypen

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitattypen waarvoor de Maasduinen is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 7. De meeste van deze habitattypen hebben betrekking op de hoger gelegen delen van de Maasduinen en komen niet voor in de omgeving van de betreffende

uiterwaarden. Het habitatype stroomdalgrasland bevindt zich aan de westkant van de Hamert; niet in de uiterwaarden van de ingreeplocaties. Daarnaast hebben de werkzaamheden geen betrekking op bos.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot afname aan oppervlakte of achteruitgang van kwaliteit van kwalificerende habitattypen in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen.

Effecten op kwalificerende habitatsoorten

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitatsoorten waarvoor de Maasduinen is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 7. Van bever zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen bekend binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Het is niet uitgesloten dat de soort sporadisch langs de ingreeplocaties zwemt, maar geschikt leefgebied ontbreekt. Een eventuele tijdelijke verstoring wordt op voorhand voorkomen doordat 's nachts en in de schemering geen werkzaamheden worden uitgevoerd. De toekomstige, meer natuurlijke situatie levert nieuwe kansen voor riviergebonden soorten zoals de bever.

Drijvende waterweegbree komt niet voor op de ingreeplocaties. Deze soort is zeldzaam en gebonden aan stilstaande of zwak stromende wateren.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte van kwalificerende habitatsoorten in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen. Een mogelijk tijdelijk negatief effect op (verstoring van) bever is op voorhand echter niet volledig uit te sluiten, dus zal vergunning op de Nbw worden aangevraagd. Door het treffen van bovenstaande mitigatie worden deze negatieve effecten alsnog uitgesloten. De mitigatie zal worden geborgd in de vergunning op de Nbw.

Effecten op kwalificerende broedvogelsoorten

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De broedvogelsoorten waarvoor de Maasduinen is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 7. De meeste van deze broedvogelsoorten zijn gebonden aan de hoger gelegen delen van de Maasduinen, o.a. bossen en heide, en komen niet voor in de omgeving van de betreffende uiterwaarden. De betreffende watervogelsoorten vinden geen geschikte broedlocaties aan de relatief onbeschutte oevers van de Maas.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte van kwalificerende broedvogelsoorten in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen. Om verstoring van broedgevallen te voorkomen worden in het broedseizoen geen versturende werkzaamheden uitgevoerd. Dit wordt als mitigatie opgenomen voor de vergunningaanvraag Nbw.

4.2.6 Oeffelter Meent (ingreeplocatie Oeffelt – St. Agatha en Milsbeek)

Het Natura-2000-gebied Oeffelter Meent ligt deels binnen de begrenzing van ingreeplocatie Oeffelt – St. Agatha. De ingreeplocatie Milsbeek ligt aan de overzijde van de Maas, op ruim 100 meter afstand van het Natura-2000-gebied. Tabel 8 geeft een overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor dit Natura-2000-gebied.

Tabel 8. Overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor Natura-2000-gebied Oeffelter Meent.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte / Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit/ Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)
H6120 – *Stroomdalgraslanden	--	>	>		3.13,B	
H6510A – Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	-	>	>		3.13,B	
H1149 – Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
H1166 – Kamsalamander	-	=	=	=		

*prioritaire soort of habitatype.

Landelijke staat van instandhouding

+ gunstig
- matig gunstig
-- zeer ongunstig

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit

= behoud
> uitbreiding

Kernopgaven

3.13 Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden *H6120, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) H6510_A.

B Sense of urgency: beheeropgave

Effecten op kwalificerende habitattypen

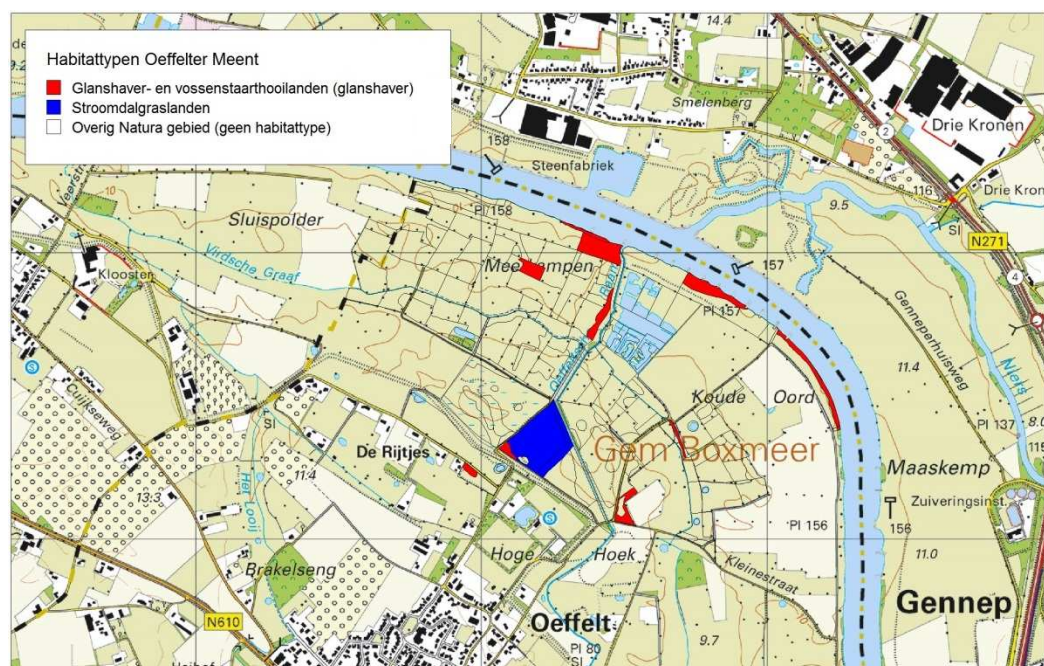
Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitattypen waarvoor de Oeffelter Meent is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 8. Aangezien dit Natura-2000-gebied zich bevindt binnen de begrenzing van het oevertraject Oeffelt – St. Agatha is de exacte ligging van de habitattypen op kaart weergegeven in figuur 20. Hieruit blijkt dat er op diverse locaties Glanshaver- en vossenstaarthooilanden gelegen zijn op de oevers binnen het plangebied. Om een directe afname van het oppervlakte van dit habitatype te voorkomen, is besloten om op de locaties met Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (figuur 20) geen ingrepen uit te voeren. In het oeverontwerp (bijlage 3) is dit terug te zien als vervallen locaties 47a, 47c en 49a. De oeverbestorting op deze locaties blijft gehandhaafd. Daarmee wordt voorkomen dat de oevers zullen eroderen of wijzigingen optreden in andere factoren (zoals inundatiefrequentie). Grond zal niet wegstromen en de situatie verandert niet ten opzichte van de huidige situatie. Ook vindt er geen betreding plaats op deze locaties met materieel dat benodigd is voor de verwijdering van stortsteen en kribben. Daarmee wordt een afname van oppervlakte en/of kwaliteit van Glanshaver- en vossenstaarthooiland voorkomen.

In de toekomstige situatie is er ruimte voor ontwikkeling van natuurwaarden op de nieuwe oevers. Ook de verwijdering van de 11 kribben draagt bij aan een meer natuurlijke oeverdynamiek. Daarmee bestaat er mogelijkheid voor uitbreiding van de kwalificerende habitattypen op de meer dynamische, nieuwe oevers. Met name het habitatype Stroomdalgrasland is hierbij gebaat, waarvoor in het concept beheerplan dan ook het verwijderen van stortsteen als mogelijke beheermaatregel wordt genoemd.

De werkzaamheden op ingreeplocatie Milsbeek hebben geen invloed op kwalificerende habitattypen van de Oeffelter Meent. Deze locatie is gelegen aan de overzijde van de Maas, de werkzaamheden zijn lokaal van aard en de omgeving blijft onaangetaast.

Figuur 20. Ligging kwalificerende habitattypen Oeffelter Meent (bron gegevens: ministerie van Economische Zaken).

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot afname aan oppervlakte of achteruitgang van kwaliteit van kwalificerende habitattypen in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen. Een directe afname van oppervlakte en/of kwaliteit van Glanshaver- en vossenstaarthoiland wordt voorkomen door de werkzaamheden uit te voeren zoals in het voorgaande beschreven. Hiervoor zal een vergunning op de Nbw worden aangevraagd, waarin deze maatregelen worden geborgd.

Effecten op kwalificerende habitatoorten

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitatoorten waarvoor de Oeffelter Meent is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 8. Kamsalamander is alleen bekend van de binnendijs gelegen poelen van het Natura-2000-gebied. De bestaande met breuksteen vastgelegde oeververdediging en

kribben vormt geen geschikt leefgebied voor deze soort. Voortplantingswateren en landhabitat zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie.

Kleine modderkruiper is niet bekend uit de oevers en kribben van de Maas en wordt hier niet verwacht vanwege het ontbreken van geschikt habitat. Waarschijnlijk komt de soort wel voor in de beken en sloten binnen het Natura-2000-gebied. Deze vallen echter buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte van kwalificerende habitatsoorten in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen.

4.2.7 Sint Jansberg (ingreeplocatie Oeffelt – St. Agatha en Milsbeek)

Het Natura-2000-gebied Sint Jansberg ligt op circa 2,5 kilometer afstand van de ingreeplocaties Oeffelt – St. Agatha en Milsbeek. Tabel 9 geeft een overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor dit Natura-2000-gebied.

Tabel 9. Overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor Natura-2000-gebied Sint Jansberg.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte / Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit/ Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie/ Omvang populatie	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)
H7210 – *Galigaanmoerassen	-	=	=			
H9120 – Beuken-eikenbossen met hulst	-	=	>			
H91E0C – *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	>		5.07,W	
H1016 – Zeggekorfslak	--	=	>	=		
H1083 – Vliegend hert	-	>	>	>	6.13	

*prioritaire soort of habitatype.

Landelijke staat van instandhouding

+ gunstig
- matig gunstig
-- zeer ongunstig

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit

= behoud
> uitbreiding

Kernopgaven

5.07 Herstel kwaliteit en vergroting areaal vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen) *H91E0_B en (beekbegeleidende bossen) *H91E0_C en behoud leefgebied zeggekorfslak H1016.

6.13 Behoud areaal oude eikenbossen (H9190, m.n. strubbebossen) en verbeteren kwaliteit, ook als habitat voor vliegend hert H1083.

W Wateropgave.

Effecten op kwalificerende habitattypen

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitattypen waarvoor de Sint Jansberg is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 9. De ingreeplocaties Oeffelt – St. Agatha en Milsbeek zijn niet gelegen binnen de begrenzing van deze habitattypen. Gezien de afstand van circa 2,5 kilometer tussen het Natura-2000-gebied en de ingreeplocaties en het feit dat de werkzaamheden lokaal van aard zijn en de omgeving onaangetast blijft, is er geen sprake van negatieve effecten op de kwalificerende habitattypen.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot afname aan oppervlakte of achteruitgang van kwaliteit van kwalificerende habitattypen in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen.

Effecten op kwalificerende habitatoorten

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitatoorten waarvoor de Sint Jansberg is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 9. Gezien de beperkte verspreiding van beide soorten en uitgesproken habitateisen, kan gesteld worden dat van beide soorten geen geschikt leefgebied op de ingreeplocaties aanwezig is. Gezien de afstand van circa 2,5 kilometer tussen het Natura-2000-gebied en de ingreeplocaties en het feit dat de werkzaamheden lokaal van aard zijn en de omgeving onaangetast blijft, is er geen sprake van negatieve effecten op de kwalificerende habitatoorten.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte van kwalificerende habitatoorten in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen.

4.2.8 Uiterwaarden Waal (ingreeplocatie Eiland van Alem)

Het Natura-2000-gebied Uiterwaarden Waal ligt op circa 1,3 kilometer afstand van de ingreeplocatie Eiland van Alem. Tabel 10 geeft een overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor dit Natura-2000-gebied.

Tabel 10. Overzicht van de kwalificerende habitats en soorten voor Natura-2000-gebied Uiterwaarden Waal.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte / Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit/ Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie/ Omvang populatie	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)
H3270 – Slikkige rivieroever	-	=	>		3.04,W	
H3270 – Slikkige rivieroever[complementair]	-	>	>		3.04,W	
H6120 – *Stroomdalgraslanden	-	=	>		3.13,B	
H6120 – *Stroomdalgraslanden [complementair]	-	>	>		3.13,B	
H6510 – Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	-	>	>		3.13,B	
H91E0A – *Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	-	=	>		3.07,W	
H91E0A – *Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen) [complementair]	-	>	>		3.07,W	
H1095 – Zeeprk	-	>	>	>		
H1095 – Zeeprk [complementair]	-	>	>	>		
H1099 – Rivierprk	-	>	>	>		
H1099 – Rivierprk [complementair]	-	>	>	>		
H1102 – Elft	-	=	=	>		
H1102 – Elft [complementair]	-	=	=	>		
H1106 – Zalm	-	=	=	>		
H1106 – Zalm [complementair]	-	=	=	>		
H1145 – Grote modderkruiper	-	=	=	=		
H1145 – Grote modderkruiper [complementair]	-	=	=	=		
H1166 – Kamsalamander	-	>	>	>		
H1166 – Kamsalamander [complementair]	-	>	>	=		
H1337 – Bever	-	=	=	>	3.07,W	
A119 – Porseleinhoen	--	>	>	10	3.12,W	
A122 – Kwartelkoning	-	>	>	30	3.12,W	
A197 – Zwarte stern	--	>	>	20		
A005 – Fuut	-	=	=	90		
A017 – Aalscholver	+	=	=	260		
A037 – Kleine Zwaan	-	=	=	9	3.10	
A041 – Kolgans	+	=($<$)	=	5500	3.10	
A043 – Grauwe Gans	+	=($<$)	=	2400	3.10	
A045 – Brandgans	+	=	=	610	3.10	
A050 – Smient	+	=($<$)	=	4700	3.10	
A051 – Krakeend	+	=	=	50	3.12,W	
A054 – Pijlstaart	-	=	=	30	3.12,W	
A056 – Slobeend	+	=	=	90	3.12,W	
A059 – Tafeleend	--	=	=	190	3.12,W	
A061 – Kuifeend	-	=	=	530	3.12,W	
A068 – Nonnetje	-	=	=	6	3.12,W	
A125 – Meerkoet	-	=	=	780		
A142 – Kievit	-	=	=	790	3.12,W	
A156 – Grutto	--	=	=	70	3.12,W	
A160 – Wulp	+	=	=	160	3.12,W	

*prioritaire soort of habitatype.

Landelijke staat van instandhouding

+ gunstig
 - matig gunstig
 -- zeer ongunstig

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit

= behoud
 > uitbreiding
 =(math><) achteruitgang ten gunste van ander habitatype toegestaan

Kernopgaven

- 3.04 Behoud en uitbreiding van slikkige rivieroeveren H3270 én grindbanken met pioniervegetaties.
 - 3.07 Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen en essen-iepenbossen) *H91E0_A en *H91E0_B uitbreiden mede ten behoeve van bever H1337.
 - 3.12 Behoud en uitbreiding areaal van plas-dras situaties en ondiep water voor eenden, kwartelkoning A122, porseleinhoen A119 en steltlopers.
 - 3.13 Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden *H6120, glanshaver- en vossenaarthooilanden (glanshaver) H6510_A.
- B Sense of urgency: beheeropgave
W Wateropgave.

Effecten op kwalificerende habitattypen

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitattypen waarvoor de Uiterwaarden Waal is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 10. Uit onderzoek van Royal Haskoning DHV (2013) is gebleken dat nauwelijks floristische waarden aanwezig zijn op de ingreeplocatie. Bovendien, gezien de afstand van circa 1,3 kilometer tussen Natura-2000-gebied en de ingreeplocatie en het feit dat de werkzaamheden lokaal van aard zijn en de omgeving onaangetast blijft, is er geen sprake van negatieve effecten op de kwalificerende habitattypen.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot afname aan oppervlakte of achteruitgang van kwaliteit van kwalificerende habitattypen in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen.

Effecten op kwalificerende habitatsoorten

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De habitatsoorten waarvoor de Uiterwaarden Waal is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 10. De weergegeven vissoorten komen mogelijk voor op of nabij de ingreeplocatie. Negatieve effecten aan de populatieomvang van de soorten worden voorkomen door aanwezige exemplaren voorafgaand aan de werkzaamheden te vangen en te verplaatsen naar geschikte locaties buiten de invloedssfeer van voorgenomen ingreep. Na afronding van de werkzaamheden biedt de ingreeplocatie meer potentie voor dergelijke vissoorten vanwege het meer natuurlijke karakter en bodemsubstraat. Het leefgebied van deze soorten binnen het Natura-2000-gebied (ca. 1,3 km afstand van de ingreeplocatie) blijft bovendien onaangetast. Met betrekking tot kamsalamander kan gesteld worden dat de bestaande met breuksteen vastgelegde oeververdediging geen geschikt leefgebied vormt voor deze soort. Voortplantingswateren en landhabitat zijn niet aanwezig op de ingreeplocatie. Het voorkomen van bever op de ingreeplocatie is niet bekend. Uit de ruimere omgeving zijn wel waarnemingen van de soort bekend. Burchten bevinden zich echter niet nabij de ingreeplocatie. In zijn algemeenheid wordt rekening gehouden met de bever door alle werkzaamheden vanaf de Maas uit te voeren en door niet 's nachts of in de schemering te werken. De toekomstige, meer natuurlijke situatie levert nieuwe kansen voor riviergebonden soorten zoals de bever.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte van kwalificerende habitatsoorten in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen. Een tijdelijk negatief effect op (verstoring van) de kwalificerende vissoorten en bever is op voorhand echter niet volledig uit te sluiten, dus zal vergunning op de Nbw worden aangevraagd. Door het treffen van bovenstaande mitigatie worden deze negatieve effecten alsnog uitgesloten. De mitigatie zal worden geborgd in de vergunning op de Nbw.

Effecten op kwalificerende (niet-)broedvogelsoorten

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

De (niet-)broedvogelsoorten waarvoor de Uiterwaarden Waal is aangewezen als Natura-2000-gebied zijn weergegeven in tabel 10. De broedvogelsoorten zijn porseleinhoen, kwartelkoning en zwarte stern. De onderste 17 soorten in tabel 10 hebben betrekking op niet-broedvogelsoorten.

De kwalificerende broedvogelsoorten vinden geen geschikt habitat op de bestaande met breuksteen vastgelegde oeververdediging. De kwalificerende niet-broedvogelsoorten kunnen wel geschikt leefgebied op of nabij de ingreeplocatie vinden. De lokale ingreep heeft echter geen invloed op de aantallen van deze dieren in het Natura-2000-gebied. Verstoring van vogels buiten het Natura-2000-gebied wordt voorkomen doordat geen versturende werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen. Bovendien biedt de toekomstige, meer natuurlijke situatie nieuwe kansen voor de watervogelsoorten uit tabel 10.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Aangezien de werkzaamheden op de ingreeplocatie niet leiden tot een afname van de omvang of kwaliteit van het leefgebied en populatiegrootte van kwalificerende (niet-)broedvogelsoorten in de toekomstige situatie, zijn de voorgenomen activiteiten niet in strijd met de instandhoudingsdoelstellingen. Om verstoring van broedgevallen te voorkomen worden in het broedseizoen geen versturende werkzaamheden uitgevoerd. Dit wordt als mitigatie opgenomen voor de vergunningaanvraag Nbw.

5 CONCLUSIES

5.1 CONSEQUENTIES NATUURBESCHERMINGSWET

Uit de oriëntatietoets is naar voren gekomen dat significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de diverse Natura-2000-gebieden op of nabij de ingreeplocaties NVO's Maas tranche 2 op voorhand niet zijn uitgesloten. Daarom is een passende beoordeling uitgevoerd en zal vergunning op de Nbw worden aangevraagd. Daarin zullen de mitigerende maatregelen, zoals in voorgaande paragrafen beschreven en samengevat in §5.2, worden geborgd.

5.2 MITIGATIE

Door het treffen van onderstaande mitigatie worden negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de diverse Natura-2000-gebieden op of nabij de ingreeplocaties NVO's Maas tranche 2 voorkomen.

Algemeen:

- Werkzaamheden op locaties met vleermuizen (m.u.v. overwinteringsperiode) en bever worden alleen tussen zonsopkomst en zonsondergang uitgevoerd;
- Verlichting wordt zo min mogelijk gebruikt;
- Kort voorafgaand aan werkzaamheden onder de waterlijn aan de oevers worden de aanwezige vissen uit de oevers gevangen en verplaatst naar geschikte locaties buiten de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep (door een ter zake deskundige ecooloog);
- Versturende werkzaamheden, zoals kap- en snoeiwerkzaamheden, worden buiten het broedseizoen uitgevoerd.

Ingreeplocatie Biesweerd/Hanssummerweerd:

- De werkzaamheden vinden begin november 2014 plaats, dus buiten de kwetsbare periode van de bever.
- Door over een afstand van 30 m aan beide zijden van de burcht geen werkzaamheden uit te voeren en alle vegetatie te laten staan op de oever waar de burcht aan ligt, en geen werkzaamheden in de afgesloten waterpartij uit te voeren wordt verstoring van de burcht voorkomen (figuur 19).
- Door bij het werk verder uit te gaan van de volgende werkwijze worden mogelijke effecten verder beperkt:
 - Van een afstand naar de burcht toewerken.
 - Alle werkzaamheden vanaf de Maas uitvoeren.
 - Niet in nacht of schemering werken.
 - Werkzaamheden, geluiden en bewegingen in de omgeving van de burcht tot een minimum beperken.

Ingreeplocatie Oeffelt – St. Agatha:

- Op locaties met kwalificerende habitattypen worden geen werkzaamheden uitgevoerd en worden niet betreden met materieel (figuur 20).

5.3 CUMULATIE

Zoals in het voorgaande besproken zijn significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de diverse Natura-2000-gebieden op of nabij de ingreeplocaties NVO's Maas tranche 2 op voorhand niet uitgesloten. Deze effecten hebben alleen betrekking op een tijdelijke verstoring, waarvoor de in §5.2 beschreven mitigatie zal worden getroffen. Er zijn geen andere werkzaamheden bekend die gelijktijdig met de ontwikkeling van de NVO's Maas tranche 2 op de betreffende ingreeplocaties plaats zullen vinden en daarmee zouden kunnen leiden tot een toename van de verstoring van beschermde natuurwaarden. Daarmee is er geen sprake van cumulatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de behandelde Natura-2000-gebieden.

6 BRONNEN

Kurstjens, G., 2011. Herinrichting Biesweerd en bescherming bever. Notitie op verzoek van Rijkswaterstaat Limburg 21 dec. 2011. Opgenomen in bijlage 4 bij dit rapport.

Ministerie van LNV, 2005. Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998.

Royal HaskoningDHV, 2012a. Activiteitenplan behorend bij ontheffingsaanvraag FF-wet NVO 2. Kleine Weerd. Definitief rapport, versie augustus 2012.

Royal HaskoningDHV, 2012b. Beverburcht in de Biesweerd. Eindrapport, versie april 2012.

Royal HaskoningDHV, 2013. Activiteitenplan behorend bij ontheffingsaanvraag FF-wet NVO 2. Biesweerd-Hanssummerweerd. Definitief rapport, versie september 2013.

Royal HaskoningDHV, 2013. Activiteitenplan behorend bij ontheffingsaanvraag FF-wet NVO 2. Lottum. Definitief rapport, versie september 2013.

Royal HaskoningDHV, 2013. Activiteitenplan behorend bij ontheffingsaanvraag FF-wet NVO 2. Wellerlooi Waarden. Definitief rapport, versie september 2013.

Royal HaskoningDHV, 2013. Activiteitenplan behorend bij ontheffingsaanvraag FF-wet NVO 2. Oeffelt – St. Agatha. Definitief rapport, versie september 2013.

Royal HaskoningDHV, 2013. Activiteitenplan behorend bij ontheffingsaanvraag FF-wet NVO 2. Milsbeek. Definitief rapport, versie september 2013.

Royal HaskoningDHV, 2013. Activiteitenplan behorend bij ontheffingsaanvraag FF-wet NVO 2. Eiland van Alem. Definitief rapport, versie september 2013.

Van Zandvoort & Vanweert, 2014. Voortoets en Habitattoets NVO2-ingrepen langs de Maas. LievenseCSO. Rapportnummer 13A080.R002.DVZ.GL.

Wilde, A.J. de & G. Kurstjens, 2012. Beverburcht in de Biesweerd. Royal Haskoning, 's-Hertogenbosch. Opgenomen in bijlage 5 bij dit rapport.

BIJLAGE 1 INLEIDING IN DE NATUURBESCHERMINGSWET 1998

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw):

- Natura-2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden)
- Beschermd Natuurmonumenten
- Wetlands

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura-2000-gebieden zijn aangewezen, te voorkomen, mogen activiteiten die de kwaliteit van de gebieden kunnen verslechteren of die een verstoring effect kunnen hebben op de soorten, niet plaatsvinden zonder vergunning. Om die reden dient voor ingrepen in of nabij Natura-2000-gebieden door middel van een *oriëntatietoets* vastgesteld te worden of er een vergunningplicht bestaat en zo ja, welke toetsing moet worden uitgevoerd. De hoofdvraag van de *oriëntatietoets* is of er een kans op een significant negatief effect bestaat. Een effect is significant als de instandhoudingsdoelen van een Natura-2000-gebied dreigen te worden aangetast. Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk:

1. Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Nbw nodig is.
2. Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, volstaat daarvoor de zogenoemde *verslechterings- en verstoringstoets*.
3. Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een *passende beoordeling* vereist.

Vergunningaanvraag via verslechterings- en verstoringstoets

Bij deze toets wordt nagegaan of een ingreep een kans met zich meebrengt op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten, dan wel dat deze een verstoring effect hebben op soorten. Bij de aanvraag brengt de initiatiefnemer gedetailleerd in kaart wat de effecten kunnen zijn van de activiteit op de natuurwaarde in het gebied en welke verzachtende maatregelen hij van plan is te nemen. Het bevoegd gezag geeft een vergunning af als de verslechtering of verstoring in het licht van de instandhoudingsdoelen aanvaardbaar is.

Vergunningaanvraag via passende beoordeling

Een passende beoordeling vindt plaats als er mogelijk significante effecten optreden door de ingreep of activiteit. Die aanvraag is ook nodig als het project misschien zelf niet, maar wel in combinatie met andere projecten, handelingen of plannen een negatief effect heeft op het gebied (zogenoemde cumulatieve effecten).

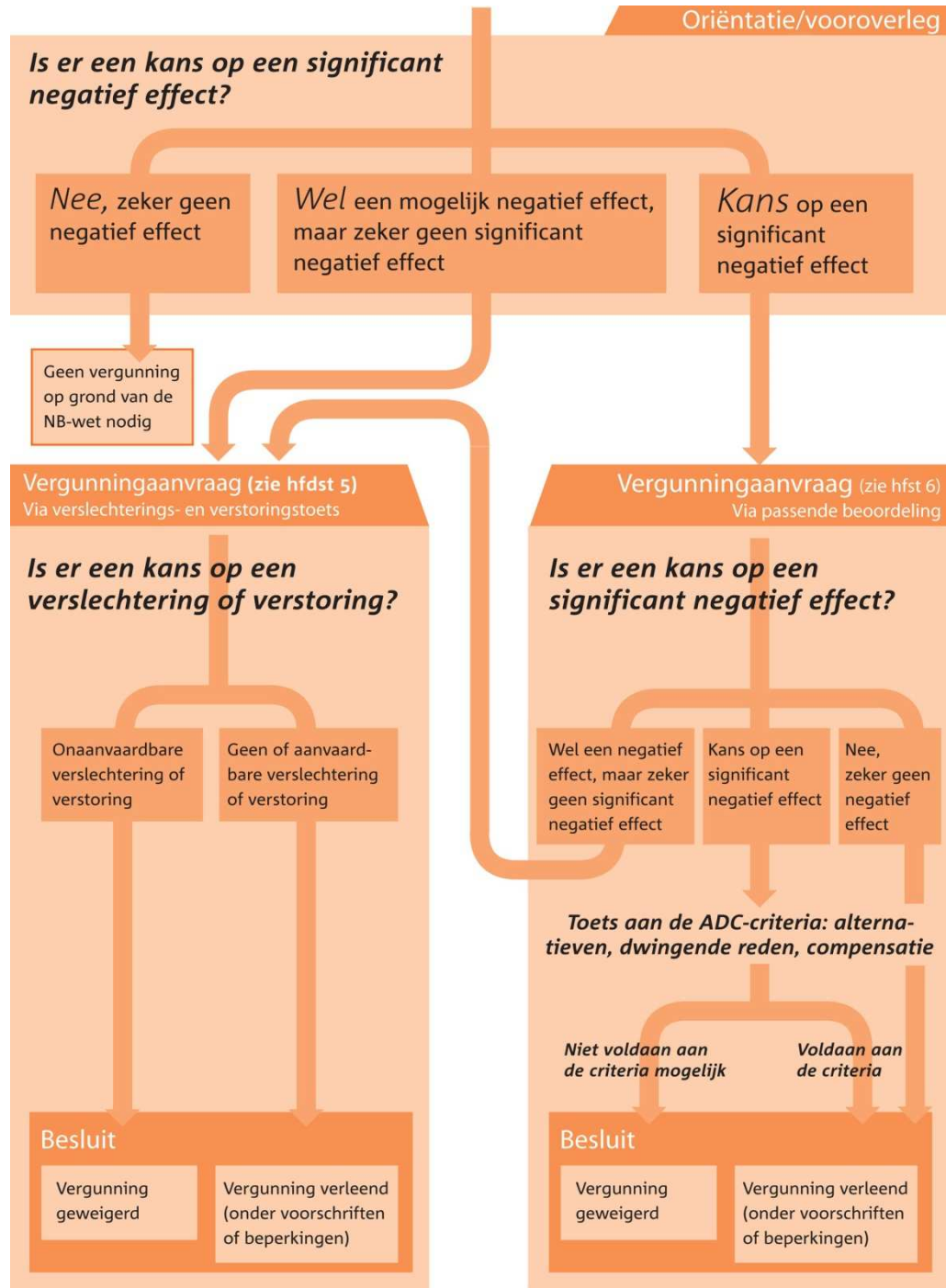
Een effect is significant als de instandhoudingsdoelen van een Natura-2000-gebied dreigen te worden aangetast. Deze instandhoudingsdoelen zijn terug te vinden in de aanwijzingsbesluiten. Het bevoegd gezag zal alleen een vergunning verlenen als met zekerheid vast is komen staan dat er geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied zal optreden. De initiatiefnemer zal dus zelf moeten bewijzen dat de voorgenomen activiteit geen nadelige

gevolgen zal hebben. In uitzonderlijke gevallen kan er bij het optreden van een aantasting toch een vergunning worden verleend. Het gaat dan om activiteiten die wegens dwingende redenen van groot openbaar belang moeten doorgaan en waarvoor geen alternatieven zijn. Compenserende maatregelen zijn dan verplicht.

BIJLAGE 2 TOETSINGSSCHEMA NATUURBESCHERMINGSWET 1998

bron: Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998, Ministerie van LNV, 2005

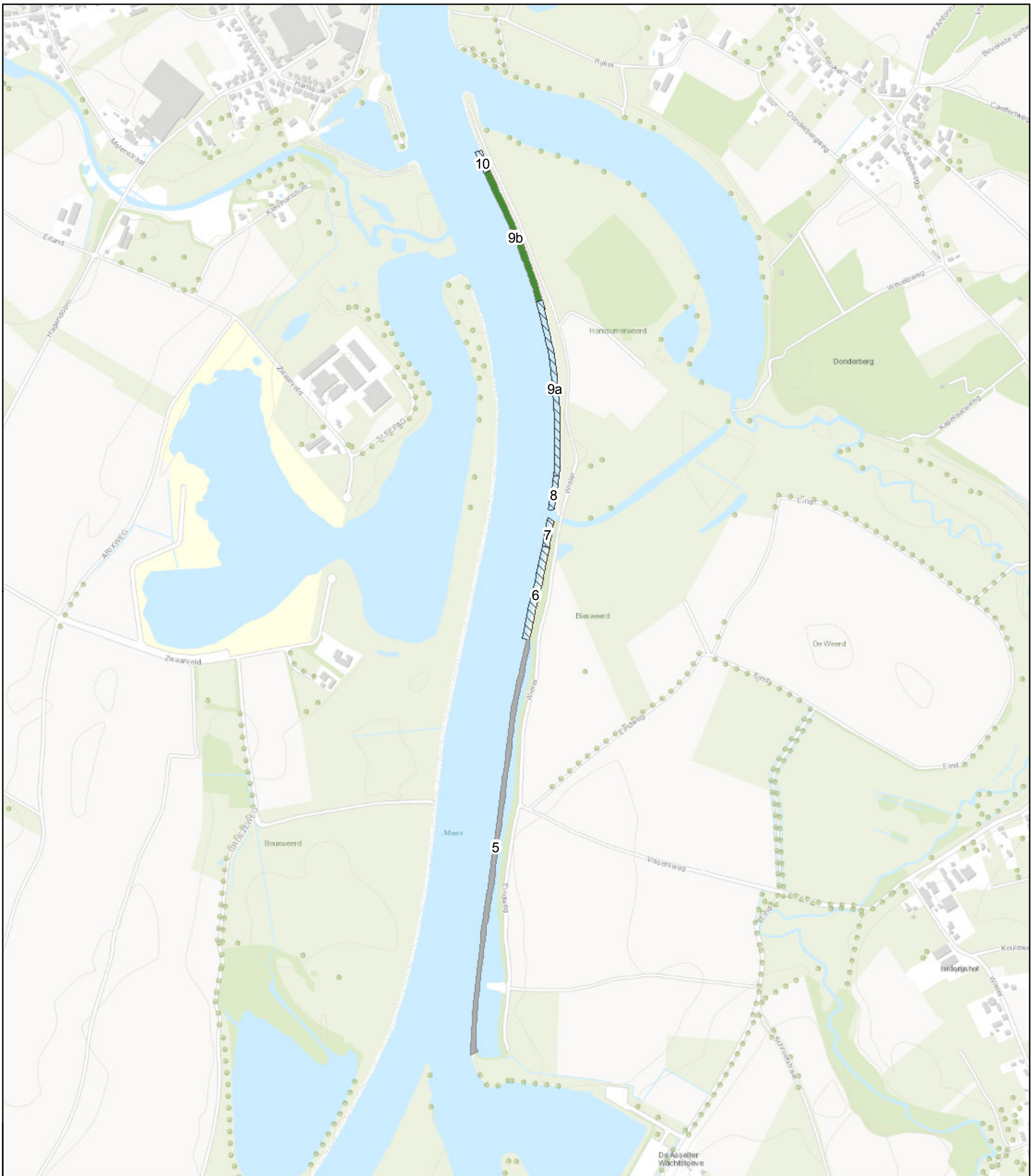
BIJLAGE 3 OEVERONTWERPEN

In deze bijlage zijn opgenomen: de definitieve oeverontwerpen van de locaties waar de ontwikkeling van natuur(vriende)lijke oevers (+) plaatsvindt, te weten locaties 5, 10, 11, 12, 14 en 27. Deze ontwerpen geven nauwkeurig de ligging van de ingreeplocaties per oevertraject weer.

Verklaring van de gebruikte afkortingen in de legenda's:

- DO: doorgroeibare oever;
- NO: natuurlijke oever;
- NTB: nader te bepalen (niet van toepassing voor de in dit rapport behandelde locaties en oeverontwerpen);
- NVO: natuurvriendelijke oever;
- NVO+0.50: natuurvriendelijke oever +, tot 0,50 meter onder NVO-ontwerppeil.

Een uitgebreide beschrijving van deze inrichtingsvarianten is opgenomen in paragraaf 2.3.1 van voorliggende passende beoordeling.

Titel
Oeverontwerp Biesweerd/Hansummerweerd

Project
 Natuurvriendelijke Oevers 2 Maas

Legenda

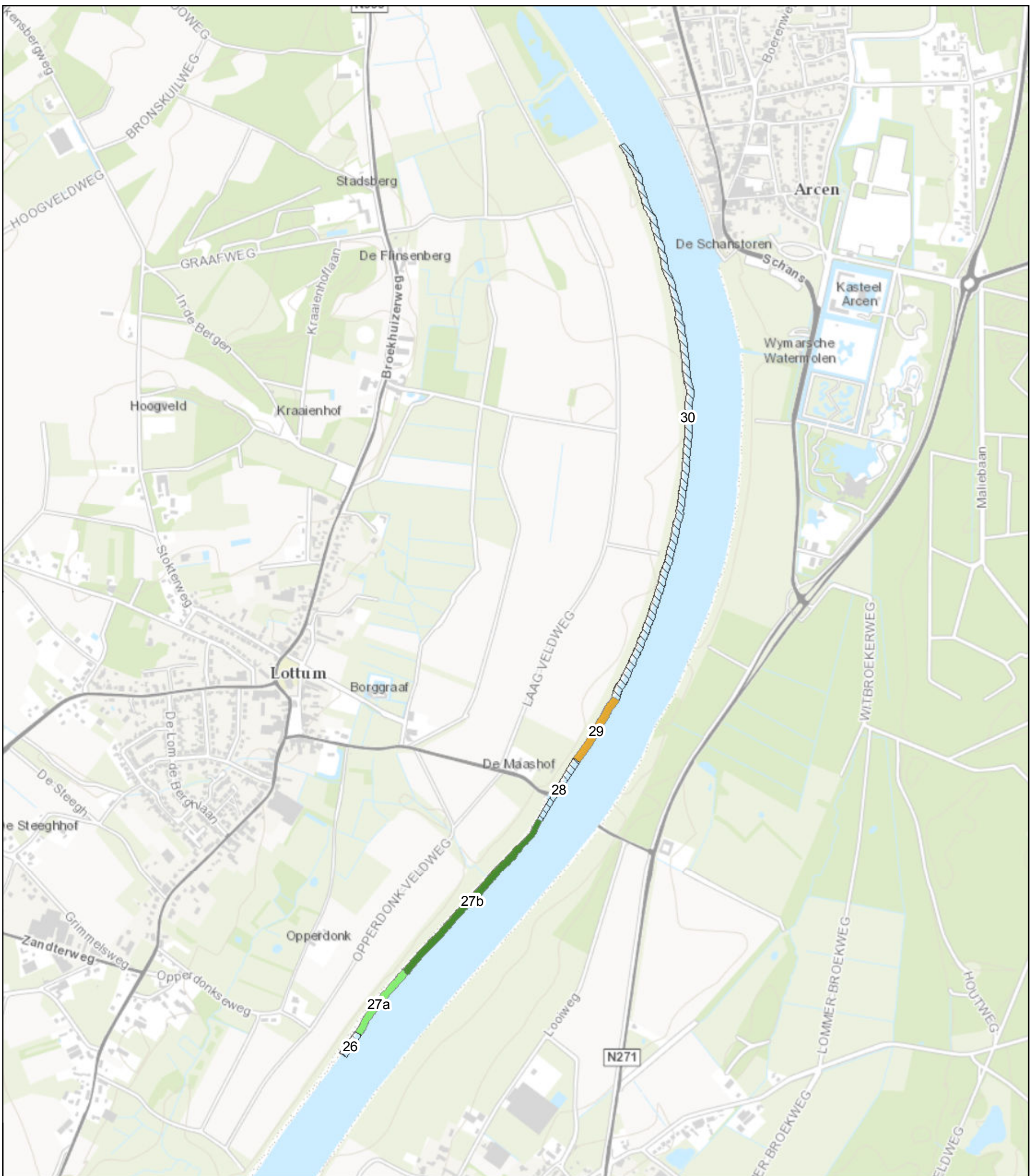
- Vervallen
- DO
- NO
- NTB
- NVO
- NVO+0.50
- Verlagen scheidingsdam

Opdrachtgever
 Rijkswaterstaat

Projectnr.	<vul in>	Kaartnr.	<vul in>
Datum	28-04-2014	Status	<vul in>
Auteur	Vincent Udo		
Gezien	Ivo Dekker		

0 55 110 220 330 Meters
 Schaal 1:8 500 (A3)

MILIEU - RUIMTE - WATER

Titel
Oeverontwerp Lottum

Project
 Natuurvriendelijke Oevers 2 Maas

Legenda

- Vervallen
- DO
- NO
- NTB
- NVO
- NVO+0.50
- Verlagen scheidingsdam

Opdrachtgever
 Rijkswaterstaat

Projectnr.	<input type="text" value="<vul in>"/>	Kaartnr.	<input type="text" value="<vul in>"/>
Datum	28-04-2014	Status	<input type="text" value="<vul in>"/>
Auteur	Vincent Udo		
Gezien	Ivo Dekker		

0 65 130 260 390
 Schaal 1:9 900 (A3)

Meters

N

MILIEU - RUIMTE - WATER

Titel
Oeverontwerp Wellerlooi Waarden

Project
 Natuurvriendelijke Oevers 2 Maas

Legenda

- Vervallen
- DO
- NO
- NTB
- NVO
- NVO+0.50
- Verlagen scheidingsdam

Opdrachtgever
 Rijkswaterstaat

Projectnr.	<vul in>	Kaartnr.	<vul in>
Datum	28-04-2014	Status	<vul in>
Auteur	Vincent Udo		
Gezien	Ivo Dekker		

0 75 150 300 450 Meters
 Schaal 1:11 200 (A3)

 N

MILIEU - RUIMTE - WATER

Titel
Oeverontwerp Oeffelt-St. Agatha

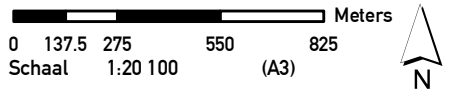
Project
 Natuurvriendelijke Oevers 2 Maas

Legenda

- Vervallen
- DO
- NO
- NTB
- NVO
- NVO+0.50
- Verlagen scheidingsdam

Opdrachtgever
 Rijkswaterstaat

Projectnr.	<input type="text" value="<vul in>"/>	Kaartnr.	<input type="text" value="<vul in>"/>
Datum	29-04-2014	Status	<input type="text" value="<vul in>"/>
Auteur	Vincent Udo		
Gezien	Ivo Dekker		

 0 137.5 275 550 825 Meters
 Schaal 1:20 100 (A3)

 MILIEU - RUIMTE - WATER
CSO

Titel
Oeverontwerp Milsbeek

Project
 Natuurvriendelijke Oevers 2 Maas

Legenda

- Vervallen
- DO
- NO
- NTB
- NVO
- NVO+0.50
- Verlagen scheidingsdam

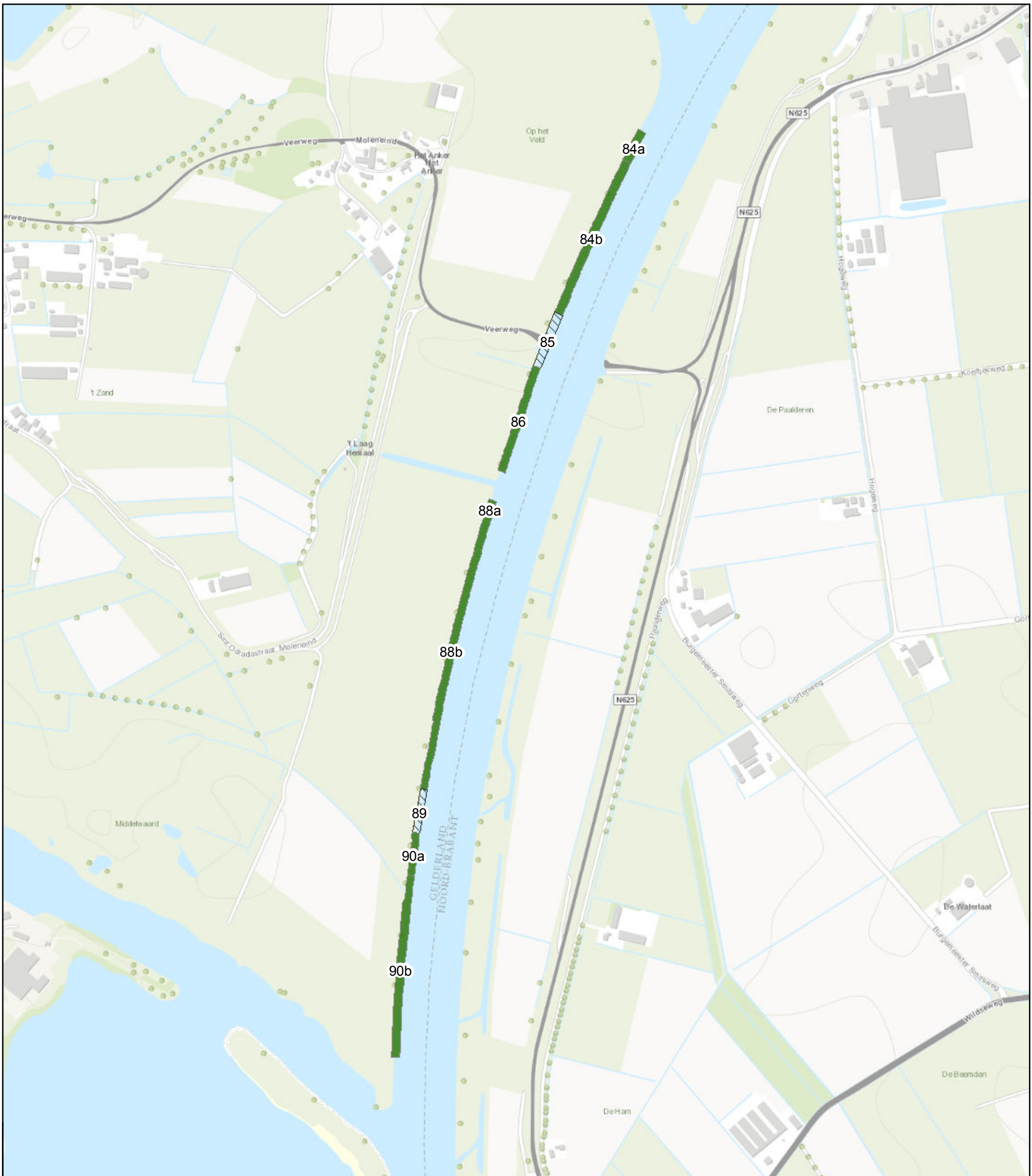
Opdrachtgever
 Rijkswaterstaat

Projectnr.	<input type="text" value=" <vul in>"/>	Kaartnr.	<input type="text" value=" <vul in>"/>
Datum	28-04-2014	Status	<input type="text" value=" <vul in>"/>
Auteur	Vincent Udo		
Gezien	Ivo Dekker		

Meters
 Schaal 1:3 000 (A3)

N

CSO

Titel
Oeverontwerp Eiland van Alem

Project
Natuurvriendelijke Oevers 2 Maas

Legenda

- Vervallen
- DO
- NO
- NTB
- NVO
- NVO+0.50
- Verlagen scheidingsdam

Opdrachtgever
Rijkswaterstaat

Projectnr.	<vul in>	Kaartnr.	<vul in>
Datum	28-04-2014	Status	<vul in>
Auteur	Vincent Udo		
Gezien	Ivo Dekker		

Meters

0 55 110 220 330

Schaal 1:8 100 (A3)

N

MILIEU - RUIMTE - WATER

CSO

BIJLAGE 4 HERINRICHTING BIESWEERD EN BESCHERMING BEVER (KURSTJENS, 2011)

In deze bijlage is opgenomen: Kurstjens, G., 2011. Herinrichting Biesweerd en bescherming bever. Notitie op verzoek van Rijkswaterstaat Limburg 21 dec. 2011.

N.B.: figuur 1 in deze bijlage geeft een oude versie van het inrichtingsplan weer en is daardoor niet meer van toepassing. Voor het definitieve oeverontwerp wordt verwezen naar bijlage 3 van de voorliggende passende beoordeling.

Herinrichting Biesweerd en bescherming bever

Notitie op verzoek van Rijkswaterstaat Limburg 21 dec. 2011
Gijs Kurstjens, Coördinator Beverproject Limburg

Rijkswaterstaat is van plan om de scheidingsdam van de Biesweerd bij Swalmen in de gemeente Roermond herin te richten. Het idee is om de stenen dam te verlagen en in te zaaien met gras en een soort hoogwatergeul te realiseren via twee plasjes en de bestaande vooroevergeul door het maken van een in- en uitstroomopening en het verwijderen van een tussendammetje (figuur 1).

Momenteel groeien er bomen en struiken tussen en op de stortstenen. Deze staan op de nominatie om te worden gekapt t.b.v. de geplande herinrichting. Alle bomen die aan de oostzijde van de vooroevergeul en de beide plasjes groeien blijven gehandhaafd.

In de oostoever van de vooroevergeul langs de Biesweerd is al geruime tijd een burcht van de bever gevestigd, ongeveer ter hoogte van rkm 87,45. Dit beverterritorium vormt een van de vele territoria in de Noordelijke Maasplassen (zie figuur 2). De bevers van de Biesweerd foerageren naar alle waarschijnlijkheid ook in het noordelijk deel van de Asseltse plassen en in de Bouxweerd aan de westzijde van de Maas (o.a. vraatsporen in najaar 2010). Alleen via uitgebreid veldonderzoek zou kunnen worden achterhaald (geurmerken) waar de exacte grenzen tussen de verschillende beverterritoria liggen.

Bescherming bever cf Flora- en faunawet

Burcht

De burcht en haar directe omgeving dienen tijdens de herinrichting gespaard te worden. Het is van belang dat tijdens de herinrichting werkzaamheden in de directe omgeving van de burcht tot een minimum beperkt worden. Beste kan de burcht worden aangewezen aan de aannemer.

Foerageergebied

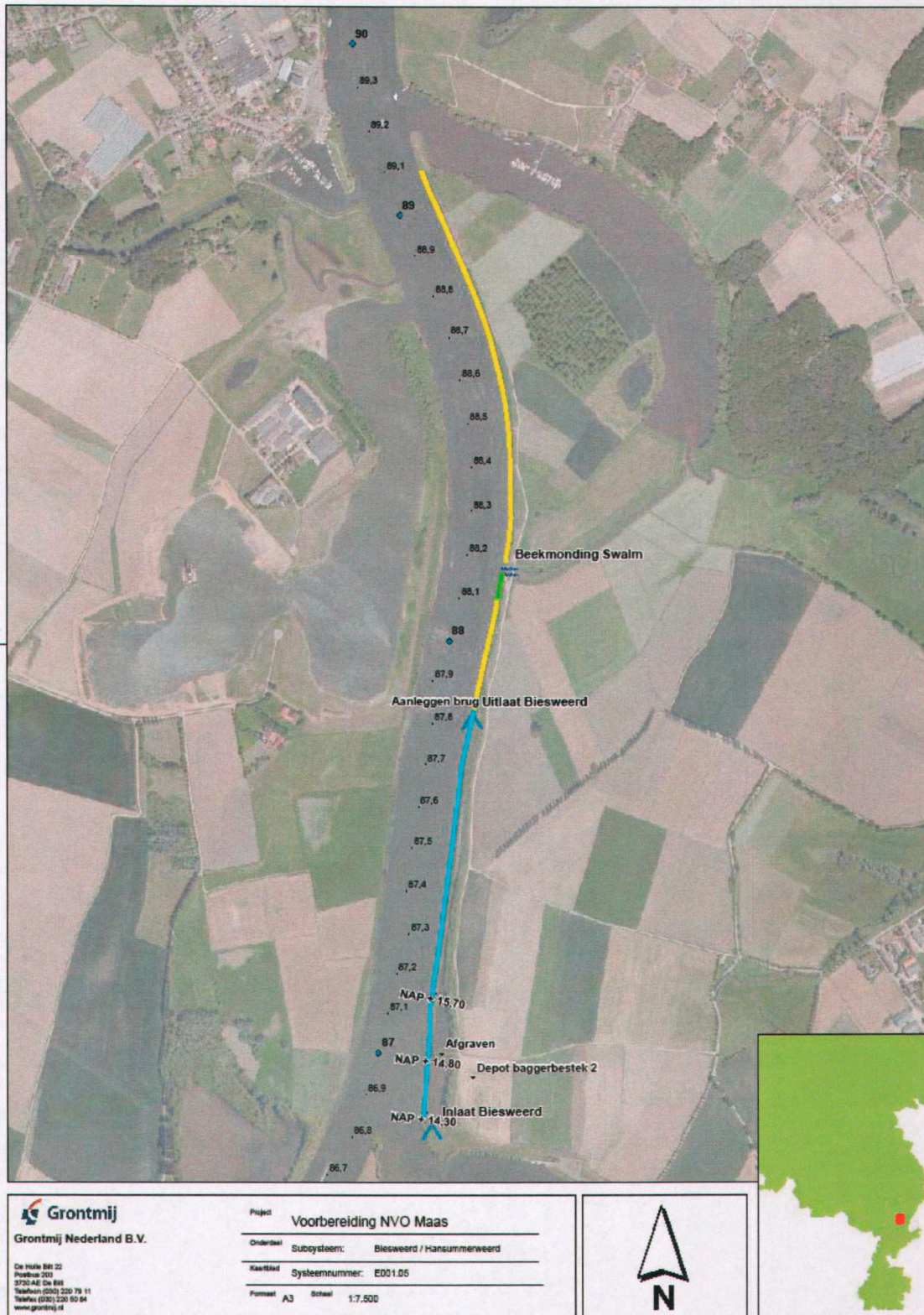
Het kappen van de begroeiing op de strekdam heeft geen significant negatief effect voor de bevers mits alle begroeiing aan de oostzijde van de vooroevergeul en de beide plasjes gespaard blijft. Langs de verlaagde dam zal weliswaar niet of nauwelijks meer bos terugkeren maar zal er wel moerasbegroeiing langs de oever gaan groeien. Dit vormt ook geschikt voedsel voor de bever in de zomer. In de omgeving van de burcht blijft voldoende ooibos (= wintervoedsel) over (o.a. in de Bouxweerd en de noordelijke Asseltse plassen).

Kwetsbare periode

Er is geen sprake van een kwetsbare periode bij bevers in relatie tot kapwerkzaamheden. Dit is alleen aan de orde bij evt. verwijdering van burcht of vangst van dieren. Verstoring van jonge bevers dient dan vermeden te worden. Deze worden doorgaans geboren in mei-juni en gaan na ca. 6 weken op pad met de ouders om te foerageren. Vangen van bevers (in territoria waar jongen zijn te verwachten) is daarom alleen toegestaan in de periode 1 oktober tot ca. 1 april.

Conclusie

Er is geen juridische reden om de herinrichting van de dam en de daartoe benodigde kap van bomen en struiken in verband met de aanwezigheid van de bever in de vooroever van de Biesweerd niet uit te voeren vanwege de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Inrichtingsplan Maasoever Biesweerd. Blauw = verlagen dam, Geel = inrichting natuurlijke oever.

Figuur 2. Globaal overzicht beverburchten (territoria) in de Noordelijke Maasplassen. Ligging burchten niet exact maar indicatief.

BIJLAGE 5 BEVERBURCHT IN DE BIESWEERD (WILDE & KURSTJENS, 2012)

In deze bijlage is opgenomen: Wilde, A.J. de & G. Kurstjens, 2012. Beverburcht in de Biesweerd. Royal Haskoning, 's-Hertogenbosch.

Beverburcht in de Biesweerd

Combinatie Beluga

11 april 2012

Eindrapport

9W3839.07

ROYAL HASKONING
Enhancing Society

HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTE & MOBILITEIT

Boschveldweg 21
Postbus 525
5201 AM 's-Hertogenbosch
+31 73 687 41 11 Telefoon
+31 (0)73 61 20 776 Fax
info@den-bosch.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Beverburcht in de Biesweerd
Verkorte documenttitel Beverburcht in de Biesweerd
Status Eindrapport
Datum 11 april 2012
Projectnummer 9W3839.07
Opdrachtgever Combinatie Beluga
Referentie 9W3839.07/R003/501672/DenB

Auteur(s) Drs. A.J. de Wilde & G. Kurstjens
Collegiale toets Dr. H. de Mars
Datum/paraaf 11 april 2012
Vrijgegeven door ir. S.M.A. Cals
Datum/paraaf 11 april 2012

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
1 AANLEIDING	1
2 TOETSINGSKADER	1
2.1 Beverburcht en verstoring	1
2.2 Leefgebied van de bever en aantasting	3
3 LIGGING BEVERBURCHT EN VERSTORING	4
4 HET LEEFGEBIED EN DE AANTASTING ALS GEVOLG VAN HET PROJECT	8
5 CONCLUSIES	11

1 AANLEIDING

In verband met werkzaamheden voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers aan de Maas, onder meer bij de Biesweerd, kunnen aanwezige beverburchten hinder ondervinden. De werkzaamheden hebben als doel de steenbestorting te verwijderen en zo natuurlijke oeverprocessen als erosie meer ruimte te geven. Om de steenbestorting te kunnen verwijderen wordt de eventueel aanwezige begroeiing van ruigte, bomen en struiken verwijderd. De insteek van de werkzaamheden in relatie tot de bever is deze op dusdanige wijze te verrichten dat geen overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en Faunawet optreedt. Het gaat hierbij met name om **Artikel 11**: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. Van beschadigen of vernielen zal absoluut geen sprake zijn, en ook verstoren zal voorkomen worden. Met name hierop gaat dit rapport verder in.

2 TOETSINGSKADER

Er is geen eenduidig kader om vast te kunnen stellen wanneer verstoring van een beverburcht optreedt. In het voortraject van dit project is het mogelijk verstoren van de bever meerdere malen in beeld geweest omdat de bever langs een groot traject langs de Maas voorkomt. Deze soort heeft hier burchten en daaromheen een ruim territorium waar onder meer voedsel verzameld wordt.

Directe aanleiding voor deze notitie is het besluit van de gemeente Roermond geen kapvergunning te verlenen in verband met de mogelijke aantasting van het leefgebied van de bever.

Naar aanleiding hiervan is contact geweest tussen ecologen van Royal Haskoning en de bever specialist en Coördinator Beverproject Limburg Gijs Kurstjens. Het doel daarvan was om een toetsingkader te verkrijgen waaraan de activiteiten getoetst kunnen worden om vast te stellen hoe overtreden van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet voorkomen kunnen worden. Daarnaast is gesproken over de mogelijke effecten op het leefgebied als gevolg van het project. Dat is van belang in verband met de criteria van de gemeente Roermond. Het rapport is opgesteld op basis van dit overleg.

2.1 Beverburcht en verstoring

Er is in literatuur geen eenduidige afstand gevonden waarop verstoring speelt. Voor baggerwerkzaamheden voor de Dordtse Biesbosch is vergunning verleend (Aanvraag NBwet 1297638/1321171) op grond van minimaal 30 meter afstand van de burcht voor baggeren en daarnaast van 1 mei tot en met 31 augustus minimaal 100 meter afstand in verband met de aanwezigheid van jonge bevers. Het betreft hier het baggeren van open water rondom de burcht.

Waterschap Zuiderzeelanden heeft in 2009 een beverprotocol¹ op laten stellen voor de omgang met de bever in relatie tot haar taken. Hierin staat dat vanaf 100 meter van een burcht alle werkzaamheden plaats kunnen vinden. Van 50 – 100 m vanaf een burcht, op de oever waar de burcht ligt, gelden beperkingen.

¹ Martijn Hokken & Marianne Wolfs. Beverprotocol. Waterschap Zuiderzeelanden.

Zo mag er niet in de ochtend of avondschemering gewerkt worden; moet 50% van de kruidachtige vegetatie blijven staan en mag niet tussen 15 maart en 1 september gewerkt worden. Schonen van oevers en verwijderen van takken kan tot maximaal op 10 meter van de burcht plaatsvinden. Baggeren mag tot maximaal 5 meter van de burcht. Snoeien en dunnen van houtopslag met niet binnen 50 meter naast de burcht. Voor de tegenoverliggende oever gelden dezelfde beperkingen als voor de 50 – 100 m zone naast de burcht. Dus niet in de schemering, niet tussen 15 maart en 1 september en 50% van de kruidachtige vegetatie moet blijven staan.

Uit ervaring van Gijs Kurstjes kwam naar voren dat het vooral belangrijk is dat de beschutting en beschaduwing van de vegetatie naast de burcht niet verandert. Hij heeft geen indicaties gevonden dat de aanwezigheid van jonge bevers tot een hogere verstoring gevoeligheid leidt. Werkzaamheden welke overdag uitgevoerd worden lijken niet of nauwelijks tot verstoring te leiden. Zo ligt de burcht in de Biesweerd op enkele meters van een landbouwweg, met daarachter een landbouwperceel. Dus op slechts enkele meters van de burcht wordt regelmatig en al jarenlang met groot materieel gereden, en toch is de burcht niet verlaten.

Op grond van bovenstaande en andere literatuur en eigen ervaring is de inschatting dat:

- Minimaal 30 meter vegetatie naast de burcht intact moet blijven.
- Werkzaamheden in het water minimaal 10 meter uit de ingang van de burcht moeten blijven
- Er niet in de nacht of schemering gewerkt mag worden

Er is geen reden om aan te nemen dat er een kwetsbare periode is voor jonge dieren.

In hoofdstuk 3 is de exacte ligging en de daaruit volgende 30m contour vastgesteld. Indien niet binnen deze contouren gekapt wordt, zal er geen verstoring van de burcht plaatsvinden. Dat betekent overigens niet dat de bevers niets zullen merken. De aanname op grond van ervaringen elders langs de Maas en in Nederland in het algemeen is, dat bij werkzaamheden op wat grotere afstanden, de bevers geen dusdanige effecten ondervinden dat dit als verstoring gekenmerkt kan worden.

Hierbij dient verder opgemerkt te worden dat bevers in Nederland vooral avond- en nachtactief zijn. Het zijn van oorsprong dagdieren, maar door de drukte die overdag vrijwel overal in hun leefgebied aanwezig is, zijn ze veel meer nacht-actief geworden. Door werkzaamheden alleen overdag uit te voeren is de kans op verstoring van de bevers zelf daardoor klein. Om de bevers te laten wennen aan de werkzaamheden is het wenselijk dat van grotere afstand naar de burcht toe gewerkt wordt. Bevers wennen daardoor aan de geluiden en activiteiten en leren dat deze niet bedreigend zijn. Vanzelfsprekend worden bij werkzaamheden in gebieden, ongeacht welke diersoort de handelingen tot het noodzakelijke minimum beperkt. Voorts worden geen onnodige luidruchtige activiteiten uitgevoerd, en wordt het onderhoud aan machines en dergelijke zoveel mogelijk op de ligplaats of haven uitgevoerd, en niet op de werklocatie.

Bevers zijn het hele jaar door actief. Voor zover bekend zijn er geen periodes waarin bevers extra gevoelig zijn voor verstoringen. Dus ook niet in de paartijd (februari) of als de jongen geboren worden en voor het eerst mee naar buiten gaan (juni). Er is daarom geen reden om bepaalde perioden niet te werken.

2.2 Leefgebied van de bever en aantasting

Aanvullend op de wettelijke bescherming van de burcht, zal ook ingegaan worden op het leefgebied en de eventuele aantasting daarvan door het project. Bevers worden geassocieerd met bomen en het kappen van bomen in hun leefgebied zou daarom een negatief effect op bevers kunnen hebben.

Bevers eten bij voorkeur water- en oeverplanten. Dat is dan ook hun voornaamste voedsel tijdens het groeiseizoen van deze planten. Globaal vanaf eind maart tot soms wel december worden daarom vooral kruidachtige planten en grassen gegeten. Naast wilde planten worden incidenteel ook landbouwgewassen als maïs en suikerbiet gegeten. Dat betreft vrijwel alleen gewassen die dichtbij (10-20m) de waterloop groeien. Zo een waterloop moet minimaal ongeveer 50 cm diep zijn. Pas als kruidachtige planten niet meer beschikbaar zijn wordt overgeschakeld op takken en bast van struiken en bomen. In winter worden ook wortelstokken van waterplanten gegeten. Ook voor bomen en struiken geldt dat deze dicht bij de veilige waterloop moeten groeien waar de bever heen kan vluchten in geval van onraad. Om bij deze bast te komen kunnen tot zeer grote bomen geveld worden. Een deel van de geveldde takken wordt naar het nest gesleept om op de oever of in het water als reservevoorraad dienst te doen. Bevers foerageren zonder bezwaar tot 1-2 kilometer van hun burcht en kunnen nog veel verder zwemmen. Vaak beslaan territoria 2-3 km oeverlengte. Van belang is dus dat binnen dat territorium voldoende geschikte stammen en takken beschikbaar zijn voor de winterperiode. De voorkeur van bevers verschilt wat per locatie, maar populier en wilg zijn overal gewild. Bevers eten bij voorkeur dunne takken en stammen. Die hebben een jonge bast en zijn makkelijk om te knagen. Zijn er onvoldoende jonge takken dan worden ook grotere bomen omgeknaagd (elders ook om dammen te bouwen, maar dat is hier niet relevant). In een gebied waar bevers vaak foerageren is dat aan de vegetatie te zien; de meeste bomen zijn afgeknaagd en bestaan uit uitlopers (foto 5). Deze uitlopers zijn overigens weer zeer geschikt als wintervoedsel voor de bevers.

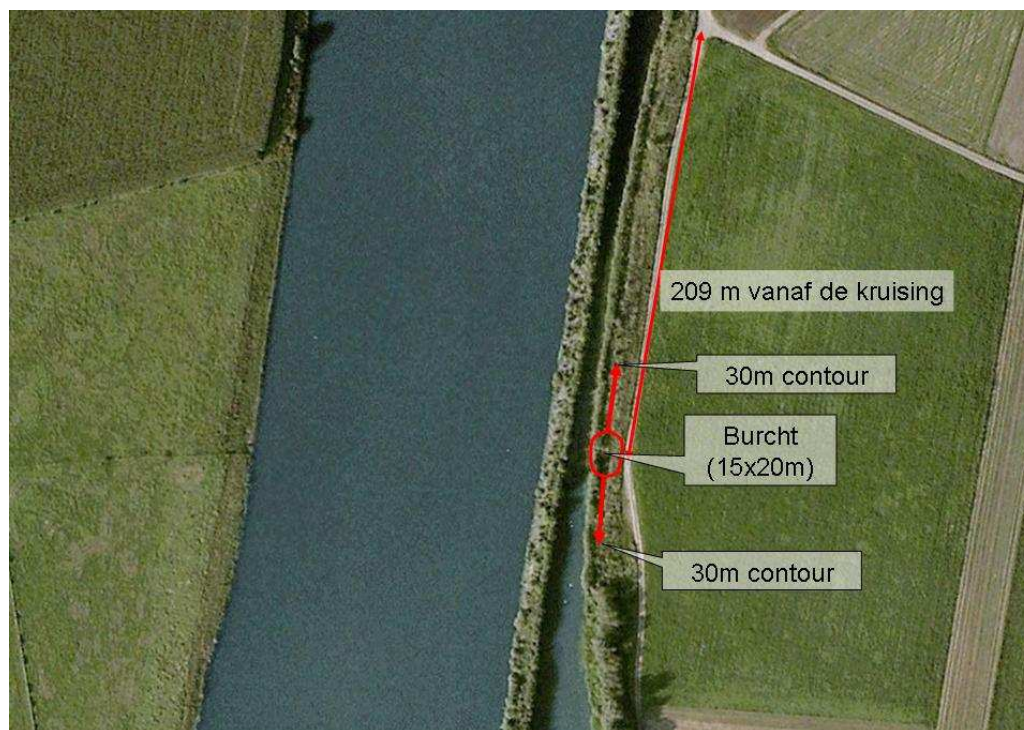
Indicatie of voldoende struiken en bomen beschikbaar zijn bestaan ondermeer uit:

- Geschikte soorten waarvan ook grotere, niet afgeknaagde exemplaren te vinden zijn in de buurt van water.
- De hoeveelheid niet afgeknaagde uitlopers en takken aan het einde van het winterseizoen.

3 LIGGING BEVERBURCHT EN VERSTORING

Op 16 maart 2012 is door de ecooloog van Royal Haskoning de beverburcht in het veld opgezocht. Het centrum daarvan ligt ongeveer bij rivierkilometer 87.25.

In figuur 1 is deze ligging aangegeven. De foto's 1-4 illustreren de burcht en de ligging daarvan.

Figuur 1. Locatie beverburcht in de Biesweerd inclusief de 30m contour

Het toepassen van de toetsingscriteria betekent dus dat in ieder geval de vegetatie aan beide zijden van de burcht, op de oostoever van de geul, over minimaal 30 meter moet blijven staan. Dat is geen probleem omdat voor dit project voorzien was helemaal niets te doen met de vegetatie op de oostoever. Hierdoor blijft de directe landomgeving van de burcht dus ongestoord en blijft ook de dekking van de burcht gelijk. Het kappen van vegetatie op de dam aan de overzijde van de geul zal ook zeker niet in de schemering of nacht plaatsvinden. Hierdoor wordt dus geen verstoring van de burcht veroorzaakt.

De geul tussen de dam en de oostoever ligt naast de burcht. Het grootste deel van de tijd is deze geul rustig en beschermt. Onder de huidige omstandigheden kan deze geul, bij hoge waterstand, mee stromen en een geheel ander karakter krijgen. De burcht kan bij hoogwater ook grotendeels onder water komen te staan. Dat is onderdeel van de huidige dynamiek. Werkzaamheden in deze geul zelf en de aanwezigheid van zwaar materieel zouden de uitgang van de burcht feitelijk blokkeren en zorgen voor verstoring. Er is niet voorzien dat werkzaamheden in de geul zelf uitgevoerd gaan worden. Alle werkzaamheden vinden vanaf werkschepen in de Maas plaats. Vanaf een schip zal een kraan de stortstenen verwijderen.

Deze stenen worden ook via schepen op de Maas afgevoerd. Het is dan wel zaak de werkzaamheden overdag uit te voeren en geen onnodige bewegingen of geluiden te maken. Daarnaast is het wenselijk om van verder weg naar deze plek toe te werken zodat de bevers gewend raken aan de bijbehorende geluiden en activiteiten. Het is ook van belang dat er geen bomen, stenen of grond in de geul terecht komen omdat dit mogelijk wel tot verstoring kan leiden. Door op deze wijze te werken wordt dus ook geen verstoring van de burcht veroorzaakt.

Na verwijdering van de stortstenen en verlaging van de dam zal deze opnieuw begroeien. Zowel de jonge opslag met kruiden en ruigte als eventueel opnieuw gevestigde wilgen zullen geschikt zijn als voedsel voor de bevers. Doordat de stortsteen verwijderd is zal de nieuwe dam beter toegankelijk en ook makkelijker te kruisen zijn voor de bevers.

De verlaging van de dam zal bij hoog water eerder zorgen voor rivierinvloed in de geul. Deze zal daardoor wat vaker in direct contact met de Maas komen. Dan zal er sprake zijn van golfslag en stroming. Op zich is dit niet anders dan wat nu al met enige regelmaat optreedt, maar de frequentie zal toenemen. Tijdens het veldbezoek was duidelijk dat bij hoog water de Maas grote invloed heeft op deze burcht. De burcht stond geheel onder water bij het hoogste peil (af te leiden uit de ligging van het vloedmerk en het vele afval wat in takken hing). Bij hoog water stroomt de geul voor de burcht mee en zullen golven vanaf de Maas de burcht bereiken.

Foto 1. Burcht vanaf de zuidzijde. Duidelijk is de stapel aangesleepte takken te zien.

De beverburcht liet bij het veldbezoek recente gebruikssporen zien en zowel op de burcht als langs de oevers van een groot deel van de geul waren loopsporen te zien. De luchtgaten waren recent uitgegraven, maar er waren geen nieuwe takken of grond op de burcht zelf aangebracht. Ook waren in de omgeving veel oudere knaagsporen te zien. Er zijn geen recent omgeknaagde bomen of takken gevonden. Hieruit is af te leiden dat de burcht in ieder geval regelmatig bezocht en gebruikt wordt. Het is niet waarschijnlijk dat de burcht permanent bewoond wordt. Bevers hebben vaak meerdere burchten en het is gezien de beperkte gebruikssporen waarschijnlijk dat de bevers uit dit territorium elders een tweede burcht hebben. Met name de Bouxweerd komt hiervoor in aanmerking. De afstand tot de Maas is groter, het gebied is rustiger en er is veel voedsel beschikbaar in de vorm van zowel kruiden als bomen en struiken. Afgelopen winter heeft het water op de Maas zo hoog gestaan dat de burcht in de Biesweerd helemaal onder water stond. Bij een dergelijk hoog peil is er ook vrij veel stroming en golfslag bij deze burcht. Dit zou de reden kunnen zijn dat de bevers uit dit territorium in ieder geval in de winter een rustigere burcht zouden betrekken in de Bouxweerd. Dit zou ook kunnen verklaren waarom er in de Biesweerd relatief weinig recente knaagsporen gevonden zijn.

Foto 2. Recente graafsporen aan ventilatiegaten.

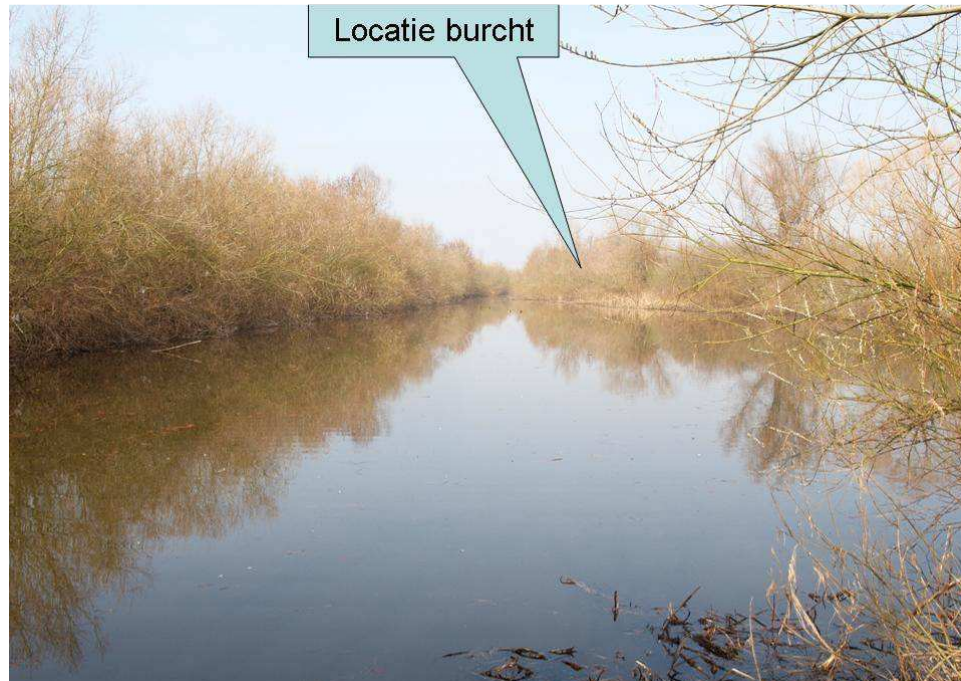

Foto 3. Locatie burcht vanaf de dwarsdam gezien

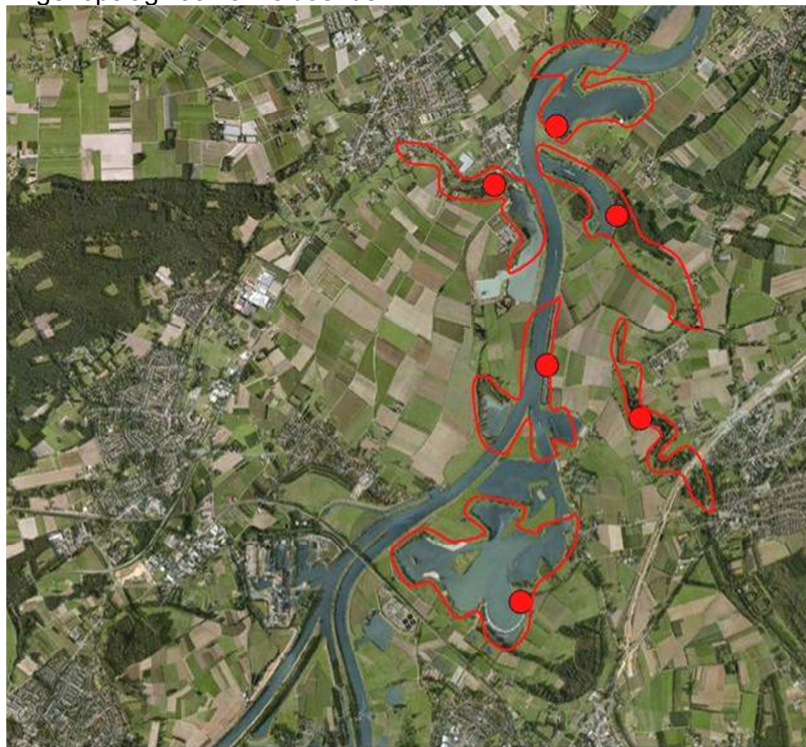
Foto 4. Oude knaagsporen en recente loopsporen elders in de Biesweerd

4 HET LEEFGEBIED EN DE AANTASTING ALS GEVOLG VAN HET PROJECT

Sinds 2000 is het met de herintroductie van de bever in dit deel van Limburg erg goed gegaan met de populatie. De totale populatie is aanzienlijk toegenomen en het totale leefgebied spreidt zich steeds verder uit. Contacten met de populaties uit Noord-Eiffel, Roer, stroomopwaarts in België en stroomafwaarts richting Biesbosch zijn gelegd. Daarom wordt verwacht dat deze populatie hier duurzaam stand zal houden. Op eigen kracht heeft de bever dus vele geschikte nieuwe territoria gevonden.

Het is niet exact bekend hoe groot het leefgebied of territorium is van de verschillende beverburchten in het gebied van de Maas waar dit project plaatsvindt. Omdat op hoofdlijnen het landschapsgebruik wel goed bekend is, is hier op grond van ervaring, samen met Gijs Kurstjens, een schatting van gemaakt. In figuur 2 zijn de bekende locaties van burchten globaal aangegeven en is de inschatting aangegeven van de daarbij horende de territoria. Hierbij is gekeken naar de afstand, bereikbaarheid en de aanwezigheid van geschikt zwemwater. Let op, dit is dus een inschatting.

In alle gevallen is er in de territoria een ordegrootte van enkele honderden meters tot enkele kilometers met bomen en/of struiken en ruigte begroeide oeverzone aanwezig binnen ongeveer 2 kilometer zwemmen vanaf de burcht. Let wel, de lengte van de oeverzone is van veel groter belang dan de oppervlakte aan bomen en struiken daarachter omdat vooral de eerste 10-20 meter langs de toegankelijke delen van de oever benut zullen worden. Daarnaast is de kwaliteit van de aanwezige bomen en struiken van belang. Uiteindelijk heeft een beverfamilie de schors van ongeveer 1000 kilo hout per jaar nodig als voedsel. En daarvoor is een paar honderd meter oever met wilgenopslag vaak al voldoende.

Figuur 2. Bekende locaties burchten en een inschatting van de daarbij horende territoria

De verwachting is dat de territoria in het gebied redelijk op elkaar aansluiten en, net als de burchten zelf, vooral buiten de Maasoeveren zelf liggen. Dit kan ermee te maken hebben dat langs de oevers van de Maas de golfslag sterker is dan in de andere gebieden, maar ook dat kleinere en rustigere wateren de voorkeur genieten. Een sterke golfslag zorgt onder meer voor 'trek' in de ondergrondse instroomopening en voor fluctuaties van het peil in de burcht zelf.

Het territorium van de Biesweerd ligt van de 6 burchten in de omgeving het meest op de Maas georiënteerd. Van daaruit zijn andere territoria goed bereikbaar. Binnen het territorium van de Biesweerd zijn de voornaamste oevers die van de geul in de Biesweerd zelf, met ruim 2 kilometer aan oeverlengte met bomen en struiken. Hierbij is alleen gerekend met de oevers van de geul, de Maasoever (westkant) is niet meegerekend want die is relatief steil en slechter toegankelijk. Om uit de geul van de Biesweerd te komen moeten enkele tientallen meters over land gelopen worden naar het noordelijke deel van de Asseltse plassen. Daar is ook daadwerkelijk een veelgebruikte looproute gevonden. Onbekend is of de stortsteendam tussen de geul en de Maas gekruist wordt. Er zijn in ieder geval knaagsporen gezien aan de oostkant van deze dam.

Verder ligt aan de overzijde van de Maas de Bouxweerd met ruim 1,2 kilometer aan begroeide oevers die geschikt zijn als leefgebied voor de bever (foto 5). In het gebied zijn de afgelopen jaren regelmatig sporen aangetroffen, waarschijnlijk van bever(s) afkomstig van de Biesweerd. Het is niet bekend of hier een burcht ligt. Het gebied is bijzonder slecht toegankelijk voor mensen. De ligging ten opzichte van de Maas en de kwaliteit en rust van het gebied maken het zeer geschikt als leefgebied.

Foto 5. Bouxweerd

Ook in het noordelijke deel van de Asseltse plassen liggen nog enkele honderden meters geschikte, begroeide oevers. Hier is niet gezocht naar knaagsporen, maar gezien de nabijheid en toegankelijkheid is het in ieder geval geschikt als foerageergebied voor bevers uit de Biesweerd.

Het gebruik van een territorium door bevers hangt samen met de kwaliteit daarvan, de toegankelijkheid en uiteraard de hoeveelheid bevers in het territorium.

Veelal leeft in een territorium een familiegroep; een paartje bevers met hun jongen van de twee laatste worpen. Jongen blijven zo'n twee jaar in een familiegroep, waarna ze hun eigen territorium gaan zoeken. Het is onbekend hoeveel bevers nu in het territorium in de Biesweerd verblijven. Er waren veel oudere knaagsporen aan bomen en takken, maar weinig recente. Wel zijn veel loopsporen gevonden, uitsluitend van volwassen dieren. Een groot deel van de ooit afgeknaagde wilgen liet meerdere vaak al centimeters dikke en meters hoge uitlopers zien. Hieruit kan zondermeer afgeleid worden dat de beschikbare hoeveelheid hout nu ruim voldoende is. Anders zouden er namelijk, aan het einde van het winterseizoen, niet zoveel geschikte takken en stammen aanwezig zijn. Het is ook mogelijk dat in de burcht maar één of enkele bevers wonen. Die hebben uiteraard minder voedsel nodig.

Ook is mogelijk dat deze burcht nu minder intensief gebruikt wordt dan in de tijd dat de struiken en bomen omgeknaagd werden. Dat zou verklaard kunnen worden door het gebruik van een burcht in de Bouxweerd, mogelijk de nieuwe hoofdburcht.

Foto 6 en 7. Oude knaagsporen en volop aanwezige uitlopers.

Als gevolg van het project zal de boom- en struikopslag langs de Maasoever tussen ongeveer rivierkilometer 86,8 en 89,1 verwijderd worden. Ten noorden van de geul in de Biesweerd, vanaf ongeveer 87,8 is de verwachting dat deze oevervegetatie niet of nauwelijks gebruikt wordt door bevers gezien de afstand tot de bekende burchten en de hoge dynamiek met, drukke scheepvaart, golfslag en steile oevers. Tussen ongeveer 86,9 en 87,7 ligt de dam tussen de Maas en de geul van de Biesweerd. Hier wordt in ieder geval aan de geulzijde wel gebruik gemaakt van de aanwezige wilgen om te foerageren.

Indien deze opslag verwijderd wordt, de stortstenen weggehaald worden en er een lagere oeverwal komt met een moeras- en kruidvegetatie zal deze voor de bevers vooral in het zomerseizoen een geschikt voedselbiotoop geven.

Gezien de grote hoeveelheid niet omgeknaagde takken en stammen aan het einde van het winterseizoen 2011-2012 is het aannemelijk dat de beschikbare hoeveelheid hout welke overblijft als voedsel ruim voldoende zal zijn. Daarnaast blijft aan de overzijde van de Maas voldoende geschikt voedsel beschikbaar (Bouxweerd).

5 CONCLUSIES

- In de Biesweerd komen thans bevers voor en is een burcht met recente activiteit;
- Deze burcht moet vanuit de Flora- en Faunawet beschermd worden;
- Door over een afstand van 30m aan beide zijden van de burcht op de oever waar de burcht ligt alle vegetatie te laten staan en geen werkzaamheden binnen 10 meter in de geul uit te voeren wordt verstoring van de burcht afdoende voorkomen;
- Voor het project hoeft niet in de geul gewerkt te worden en zal ook geen vegetatie op de oever waar de burcht ligt gekapt te worden.
- Door bij het werk verder uit te gaan van de volgende werkwijze worden mogelijke effecten verder beperkt:
 - Van een afstand naar de burcht toewerken
 - Alle werkzaamheden vanaf de Maas uitvoeren
 - Niet in nacht en schemering werken
 - Werkzaamheden, geluiden en bewegingen in de omgeving van de burcht tot noodzakelijk minimum beperken
- Er is daardoor geen verstoring van de burcht te verwachten en er is geen ontheffing vanuit de Flora- en Faunawet nodig.
- Het project voorziet verder in de kap van bomen en struiken langs de oever van de Maas over bijna 3 kilometer. Het hier voorkomende hout wordt maar beperkt gebruikt door bevers en is niet noodzakelijk als voedselvoorziening voor de bever. Er zijn voldoende overige voedselbronnen binnen het territorium beschikbaar. Deze bomen kunnen zonder bezwaar vanuit de belangen van de bever gekapt worden.
- De voorziene werkzaamheden zijn geen bedreiging voor het voortbestaan van de bevers in het territorium van de Biesweerd.